

HAMVAS BÉLA
PEST MEGYEI
KÖNYVTÁR

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár 2018. évi beszámolója

Szentendre

készítette:

Werner Ákos
igazgató

2019. március

Tartalom

I. Vezetői összefoglaló	2
II. Szervezeti kérdések	6
III. Szakmai működés	7
1. Nyitva tartás	7
2. Az intézmény szakmai szervezeti egységei által végzett tevékenységek	9
2.1. Gyűjteményfejlesztés	9
2.2. Gyűjteményfeltárás	10
2.3. Állományvédelem	11
2.4. Tudományos kutatás	12
2.5. Püspökmajori Klubkönyvtár	14
3. Megyei hatókörű városi könyvtár területi feladatellátása	17
3.1. Köteleespéldány szolgáltatás	17
3.2. ODR tevékenység	17
3.3. Területi ellátó munka	17
3.4. A kistelepülési könyvtári ellátás megszervezése	19
3.5. Nemzetiségi könyvtári ellátás	22
3.6. Statisztikai adatszolgáltatás	22
4. Mutatók	23
4.1. Könyvtárhasználat	23
4.2. Dokumentumforgalom	23
4.3. Olvasói számítógépek	24
4.4. Online szolgáltatások	24
4.5. Szolgáltatások fogyatékkal élők számára	25
4.6. Nemzetiségek számára biztosított dokumentumok	25
4.7. Használói képzések száma	26
4.8. Rendezvény, kiállítás	28
4.9. Használói elégedettség mérés	28
4.10. Települési könyvtárak számára nyújtott szolgáltatások	29
4.11. Közösségi szolgálat / önkéntesség	29
4.12. Partnerség	29
4.13. Digitalizálás	30
IV. Fejlesztések	
1. Intézményi terek / épületek infrastrukturális fejlesztése	33
2. Megvalósult infrastrukturális eszközfejlesztések	35
3. Jelentősebb eszközbeszerzések	37
4. Pályázatok, projektek	37
5. A menedzsment és a minőségirányítási tevékenységek megvalósulása 2017-ben, a megyei hatókörű városi könyvtár kommunikációs tevékenységének bemutatása	39
6. Elektronikus szolgáltatások	42
7. Innovatív megoldások, újítások	44
8. Gazdálkodással kapcsolatos főbb adatok és értékelésük	45
8.1. Finanszírozás	45
8.2. Kiadások alakulása	45
8.3. Bevételek alakulása	50
8.4. Intézmény finanszírozás	51

I. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Intézményünk életébe a legnagyobb változást az hozta, hogy 2018-ban a minisztérium által meghatározott állami támogatás mértéke 42 %-kal nőtt. Korábban sok éven keresztül 105 millió forintot kaptunk a megyei feladatellátásra, 2018-ban azonban a minisztérium 149 millió forintot biztosított számunkra, amely jelentős elmozdulást tett lehetővé céljaink eléréséhez. A jó hírt sajnos csak januárban a költségvetési tárgyalásunk előtt két nappal tudtuk meg, így a beadott terveinket még a korábbi évek keretein belül határoztuk meg, de a legfontosabb területen, a létszámkeretünk bővítésén azonban így is sikerült nagy előrelépést tennünk. 4 új státuszt kaptunk, így a könyvtár munkatársainak száma 32-ről 36-ra emelkedett. Ha a megyei hatókörű városi könyvtárak között nézünk szét, ezzel a létszámmal még természetesen jóval az országos átlag (48) alatt vagyunk, de már harmadik éve, hogy új munkatársakat vehetünk fel, így reményünk van, hogy a növekvő feladatok ellátása és a meglévő szolgáltatásaink egyre színvonalasabb biztosítása mellett innovatív elképzelések megvalósításához is megteremtődnek a feltételek.

Jelentős többletfeladatot adott az 1997. évi CXL. törvénybe foglalt változás is, miszerint a megyei hatókörű városi könyvtárak begyűjtik, őrzik és elérhetővé teszik a megyében lévő települési könyvtárak fenntartójuk által jóváhagyott éves beszámolóit és munkaterveit. Sőt a minisztérium kérésére a beérkező beszámolókat és munkaterveket mind elolvastuk, értékeltük és az adott települések polgármestereinek írásban is elküldtük azt a szakvéleményt, mely útmutatóul szolgálhat a helyi könyvtár fejlesztése érdekében.

Pest megyében 187 település van, melyből 2018-ban 80 település volt a KSZR tagja. Ha leszámítjuk azt a néhány települést, akik nem küldték el a beszámolójukat, vagy ahol nem működött nyilvános könyvtár, akkor is több mint 100 beszámoló és munkaterv értékelését és az azok alapján elkészített szakvéleményt kellett elkészítsünk és kézbesítsünk.

E feladattal összefüggésben részt vettünk annak a minisztérium által összehívott munkacsoportnak a munkájában, amely az egységes szempontok kidolgozásában és a települési könyvtárakra vonatkozó fejlesztési stratégia sarokpontjainak megfogalmazásában próbált segíteni.

Kiemelt célkitűzésünk, hogy minden tevékenységünket a minőségirányítás elvei és módszerei szerint végezzük. A rendszeresen ülésező Minőségirányítási Tanács által kijelölt ütemterv szerint, külső mentor segítségével készítettük el a működésünket szabályozó vagy segítő dokumentumokat. Szeretnénk, ha mielőbb elérnénk azt a szintet, hogy pályázhassunk a Minősített Könyvtári címre.

A 2018 májusában élesedő Adatvédelmi törvény szellemében újra fogalmaztuk a Könyvtár Adatvédelmi szabályzatát, elkészítettük az Adatvédelmi nyilatkozatot, melyet a beiratkozó olvasóinkkal megismertetünk és elfogadtatunk. A GDPR előírásainak megfelelően kineveztük egyik munkatársunkat adatvédelmi tisztviselőnek, könyvtári hírlevelet is csak azoknak küldünk, akik ehhez hozzájárultak. A GDPR-ral kapcsolatos tudnivalókkal kapcsolatban szakmai napot is szerveztünk a megye könyvtárosainak, a vezetőség és az adatvédelmi tisztviselőnk is részt vett ilyen témájú továbbképzéseken.

Készülve a teljes körű állományellenőrzésre az év során folytattuk gyűjteményünk rendbetételét. Az éves selejtezés mellett feltártuk azokat az állományrészeket, melyek feldolgozottsága hiányos vagy hibás volt. Különösképpen a tékázott folyóiratok és a régi könyvek esetében volt szükséges az ellenőrző munka elvégzése.

Folytatódott az épület felújítása is.

2018-ban a teljes épületet érintően kiépítésre került a tűzjelző rendszer. Minden egyes helyiségben felszerelésre került egy füstérzékelő, a színházteremben ez kiegészült a speciális igények és szabályoknak megfelelő egyéb biztonságtechnikai megoldásokkal. A tűzjelző rendszer közvetlenül a tűzoltóságra és az országos katasztrófavédelem központjába is be van kötve, így vészhelyzet esetén a legrövidebb időn belül meg tud érkezni a segítség.

Az épület eredeti tervében is szerepelt, sőt a kivitelezés során el is készült az épület földemében az az akna, ahová a tömör raktárat és az olvasótermet összekötő teherliftet álmodta az építész. 44 év után, 2018-ban végre meg volt az anyagi erőforrásunk is arra, hogy a raktárosok munkáját nagyban segítő eszközt elkészíttessük. A legtöbb időt a különböző engedélyek beszerzése vett el, így végül a műszaki átadásra 2019 februárjában került sor.

Folytattuk a könyvtári és közösségi terek megújítását, megszépítését.

2018-ban készült el a gyermekkönyvtár kölcsönzőpultja

A 2017-ben elkészült Vajda-terem vitrines szekrényeiben és a felszabadított régi nyomda raktárában helyet kaptak a régi és muzeális könyveink, melyek teljes körű feldolgozása és az adatbázisban talált rájuk vonatkozó hiányosságok vagy hibák javítása is megtörtént.

Azt a helyiséget pedig, amelyben korábban a régi könyveket őriztük a módszertani osztály kapta meg, hogy a KSZR-es települések számára beszerzett könyvek és eszközök tárolását

megoldhassák a kiszállításig. Ugyancsak a KSZR-es települések növekedő száma miatt újabb tárolásra alkalmas bútorokat készítettünk.

Az épület mögött futó utcára nyílt a feldolgozó osztályunk egyik ablaka, amelyen keresztül adogatták be korábban a dobozolva érkező könyveket. Itt egy szabványos méretű kétszárnyú ajtót készítettünk, hogy azon keresztül kiskocsival vagy akár villás kézi raklapemelő béka segítségével is be lehessen hozni az érkező szállítmányokat.

Ezekkel a munkálatokkal összhangban elkezdtük a raktárhelyiségek és az irodák tisztasági festését. Három kisebb raktárhelyiségnek és egy irodának a falait tettük rendbe. Ha kellett új vakolással és festéssel.

40 új internetes végpont kiépítésével bővítettük az épületen belüli vezetékes internethálózatot. Így most bármely helyiségből minden későbbi és bővülő igényhez igazodva tudunk csatlakozni az intranetes és internetes hálózathoz. Sajnos az internetet szolgáltató Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökséggel évek óta húzódó levelezésünk még mindig nem hozott eredményt, így a 30/30-as internet elérésünk stabilan tartja a 20-21 MBps-t, le és feltöltésben is. Ez a sávszélesség ma már nem elégséges számunkra. Különösen bosszantó, hogy az épülettől mintegy száz méterre van a Telekom optikai kábel végpontjának szekrénye, ahová könnyen csatlakozhatnánk, ha az érintett felek egységesen fontosnak tartanák ezt a fejlesztést. Ehhez meglátásunk szerint a KIFÜ-nek kellene kezdeményezni a Telekomnál, hogy adjon be építési engedélyt Szentendre Város Önkormányzatához a földkábel lefektetésére, vállalva, hogy az újonnan kiépült optikai kábelt a könyvtár ellátása érdekében ők bérelni fogják tőlük, vagy egy másfajta megállapodás keretében a Telekom hozzájárulhatna, hogy a KIFÜ építse ki a földkábel és csatlakozzon az elosztószekrényben található végponthoz.

Szentendrén, a Püspökmajori Lakótelepen lévő fiókkönyvtárunkat is teljes körűen felújítottuk. Új álmennyezetet, teljesen megújított világítást kapott a könyvtár. A régi radiátorokat korszerű fűtőtestekre cseréltük, szép, új teakonyhát alakítottunk ki a dolgozók részére és minden helyiséget kifestettünk. Elkészítettük a könyvtári tér újra bútorozásának tervét, mellyel 3,5 millió forint támogatást nyertünk az NKA eszközbeszerzési pályázatán.

2018-ban közel 200 rendezvényt szerveztünk a könyvtár épületén belül és mintegy 50 kisebb vagy nagyobb kiállítást állítottunk össze, melyekről bővebben a 4. 8. pontban számolunk be.

Rendezvényeink közül kiemelkedik az intézményünk névadójának Hamvas Béla halálának 60. évfordulójára az Ars et Vita Alapítvánnyal közösen szervezett kétnapos

megemlékezés. Az első napra november 7-e délelőttre szinkrontolmácsok közreműködésével egy nemzetközi konferenciát szerveztünk, ahol a Hamvas Béla életművét tudományos igénnyel ápoló és feldolgozó magyar, osztrák és szlovén tudósok mellett Beer Miklós váci püspök is felszólalt. Még ezen az első napon hirdettük ki annak „Az ember Isten kertjében él” címmel meghirdetett fotópályázatnak az eredményét, mellyel a természet- és teremtésvédelemre, Hamvas által is egy kiemelten fontos felelősségünkre szeretnénk volna felhívni a figyelmet. Ebben a témakörben volt esti rendezvényünk előadója Dr. Zlinszky János egyetemi docens. Másnap, november 8-án a Lendvai Magyar Művelődési Intézet mellett működő amatőr színjátszó csoport, a LESZSZ Társulat előadásában mutattuk be Magyarországon elsőként Hamvas Béla Nem mind arany, ami réz című vígjátékát.

Két munkatársunk is részt vesz szaktanácsadóként „Az én könyvtáram” EFOP 3.3.3-VEKOP/16-2016-000001” kiemelt projektben. Könyvtárunk adott helyet a Pest megyei szakmai találkozónak és büszkék vagyunk, hogy négy jó gyakorlatunkat is érdemesnek találtak arra, hogy mintaprogram-fejlesztésben vegyen részt.

Részt veszünk és együttműködünk a Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás kiemelt projekt (EFOP-1.3.1-15-2016-00001) rendezvényein és kutatásaiban.

Az NKA által biztosított pályázati források segítségével az Országos Könyvtári Napokra programokat szervezünk a megyében lévő könyvtárak részére.

Saját képzési programjainkkal és más képzések befogadásával támogatjuk az élethosszig tartó tanulás lehetőségét. 2018-ban akkreditált szakmai képzéseket fogadtunk be (Könyvtári Intézet, Magyar Biblioterápiás Társaság)

A kilenc új csatlakozóval együtt Pest megyében 2018-ban már 80 települést láttunk el a KSZR-en belül. A megnövekedett feladatok ellátását segítette, hogy a módszertani osztályon dolgozók létszámát két fővel növelni tudtuk, valamint a 2017 decemberében vásárolt új személygépkocsi is nélkülözhetetlen volt a kiszállítások lebonyolításában.

Négy településen ünnepelhettük együtt a teljesen felújított könyvtár átadását, akik szakmai támogatásunk és segítségnyújtásunk mellett nyerték el az NKA eszközbeszerzési pályázatának támogatását.

II. SZERVEZETI KÉRDÉSEK:

2018. március 1-jén lépett életbe az új Szervezeti és Működési Szabályzatunk, mely tartalmazza a szükséges jogszabályi módosításokat, az organogrammal is ábrázolt szervezeti struktúra átalakítását, melynek legfőbb eleme, hogy megosztva egymásközt a megyei hatókör illetve a városi könyvtár alá tartozó feladatokat a könyvtárigazgató munkáját már két igazgatóhelyettes segíti.

A növekvő állami támogatás (105 M → 149 M) 2018-ban lehetőséget teremtett a munkatársi létszám növelésére. A növekvő állami keretből 2018-ban 4 fő létszámbővítést engedélyezett a fenntartó, így az engedélyezett létszámkeretünk már 36 fő. Ezzel ismét nagyot léphettünk az évek óta meghatározó legnagyobb nehézségünk leküzdésében.

2015.	2016.	2017.	2018.
27,75 fő	29,75 fő	32 fő	36 fő

A négy státuszból kettőt a módszertani osztály, egyet-egyét pedig a tájékoztató illetve a felnőtt kölcsönzésben folyó munka megerősítésére használtunk fel. Ezzel jelentősen csökkentettük azoknak a munkatársaknak a leterheltségét, akik más munkakör betöltése mellett vállaltak kisegítést az olvasószolgálati pontok működtetése érdekében.

Az új státuszok betöltése mellett két kulcspozícióban dolgozó munkatársunk helyettesítéséről is gondoskodnunk kellett, akik örömeinkre gyermeket vállaltak, és így szülési szabadságra mentek. Egyikük éppen az általános igazgatóhelyettes, Királyné Dorogi Edina volt, akinek a munkakörét még nem tudtuk betölteni.

A márciusban újraindult kulturális közfoglalkoztatotti programban már nem vettünk részt. Az egyik közfoglalkoztatásban dolgozó kollégát sikerült részmunkaidőben integrálnunk.

A Püspökmajori Klubkönyvtár még mindig az önkénteseink áldozatos munkájának köszönhetően működik, egy fő fiókkönyvtárosi státusz szükséges lenne a stabil működéshez.

Megbízási szerződést kötöttünk Fülöp Attiláné Mirzával és Biczák Péterrel a gödöllői és a Pest Megyei Könyvtár volt igazgatóival, akik segítségünkre voltak a beérkező települési beszámolók és munkatervek feldolgozásában illetve a polgármestereknek küldött szakvélemények megírásában.

			2017. tény	2018. terv	2018. évi tény
Összlétszám (fő, töredék is lehet)			32	36	36
Ebből vezető vagy magasabb vezető (fő, töredék is lehet)			2	3	3
Könyvtári szakmai munkakörben foglalkoztatottak	Könyvtáros szakképesítéssel	<i>összesen</i>	17	19	18
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	16,75	19	18
	Középfokú szakk. (kvtár asszisztens, adatrögzítő-OKJ)	<i>összesen</i>	4	6	7
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	4	6	6,2
	Egyéb felsőfokú	<i>összesen</i>	1	1	1
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	1	1	1
Mindösszesen könyvtári szakmai munkakörben			<i>összesen</i>	24	28
			<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	23,75	28,2
Egyéb alkalmazott	Egyéb alkalmazott felsőfokú	<i>összesen</i>	1	1	1
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	1	1	1
	Egyéb alkalmazott középfokú	<i>összesen</i>	8	7	7
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	7,25	7	6,8
Mindösszesen egyéb alkalmazott			<i>összesen</i>	9	8
			<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	8,25	8,25
Összes létszám:			32	36	36
Önkéntesek száma			5	5	5
Közfoglalkoztatottak száma			2	0	0

III. SZAKMAI MŰKÖDÉS:

1. Nyitva tartás (heti nyitvatartási idő, hétvégi nyitva tartás, változások)

Mutatók	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Heti nyitvatartási órák száma (a könyvtár székhelyén) (óra)	44	44	44	0 %
Heti nyitvatartási órák száma a fiókkönyvtárakban (összesítve, óra)	29	29	29	0 %
Hétfégi (szombat, vasárnap) nyitva tartás (óra)	4	4	4	0 %
16 óra utáni nyitva tartás (óra)	12	12	12	0 %
<i>Nyári zárva tartási idő</i> Munkanapok száma:	25	25	25	0 %
Ebből nyitvatartási napok száma:	–	–	–	–
<i>Téli zárva tartási idő</i> Munkanapok száma:	–	–	–	–
Ebből nyitvatartási napok száma:	–	–	–	–

Szerda és vasárnap kivételével a hét minden napján nyitva vagyunk. A szerdai napon könyvtárunkban belső munkálatok folynak. Ilyenkor van lehetőségünk a nagyobb polcrendezésekre, a raktárakban lévő könyvek rendezésére, a könyvállományrész átmozgatására, az új könyvek átvételére, a bemutató példányok szemrevételezésére, az új, katalógusunkban már feldolgozott könyvek kölcsönzői térbe helyezésére, a kiállítások felállítására, munkaértekezletre, megbeszélésekre, belső továbbképzésekre, szakmai napok megtartására, használóképzésekre.

2018-ban is a tervezett és évek óta bevált nyitvatartási idő szerint voltunk nyitva. Hétfőtől péntekig 40 óra, szombaton 4 óra. Esetenként – rendezvényhez kapcsolódóan – ettől eltértünk, ezzel minden esetben többlet nyitva tartást biztosítva az érdeklődőknek. Nyári zárva tartásunknak két része van. Július 16-31 között volt lehetőségünk az éves selejtezésre, nagyobb állománycserékre, bútormozgatásra, felújítási munkálatok elvégzésére. Ez idő alatt munkatársaink dolgoztak, de az olvasók számára zárva voltunk. Augusztus 1-20 között pedig a kötelező szabadságolás idején intézményünk teljesen zárva volt. Alacsony létszámunk miatt, ha ezt a 13 napot nem rendeljük el kötelező szabadságnak, akkor év közben nagyon nehéz volna úgy kiadni a rendes szabadságokat, hogy a szolgálati pontokon fennakadás nélkül tudjuk biztosítani a könyvtári szolgáltatásokat.

A munkatervünknek megfelelően az év folyamán a szakmai működésünket meghatározó több fontos dokumentum készült el:

- Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ)
- Stratégiai tervhez kapcsolódó Cselekvési terv 2018
- Panaszkezelési szabályzat. (Használóknak és belső, munkatársi szabályzat)
- Pénztárgépkezelési szabályzat és pénztárrovaracs utasítás

Felülvizsgálatra és aktualizálásra került:

- Munkaköri leírások, a feladatkörök újragondolása, hatáskörök pontos megállapítása.
- Belső és külső kommunikációs terv
- Sajtónyilatkozatok rendje

2. Az intézmény szakmai szervezeti egységei által végzett tevékenységek ismertetése

A 2018-as év egyik fő feladata az állományellenőrzést előkészítő feladatok elvégzése volt.

A munkatervünknek megfelelően kiküszöböltük az adatbázishibákat, javítottuk a hiányos rekordokat, pontosítottuk a leőhelyeket, ellenőriztük az árhibákat. Elvégeztük a folyóiratok leírásának egységesítését, megtörtént a SZIKLÁ-ban rögzített rekordok és a raktárban lévő állomány összevetése, és a hiányok pótlása.

2.1 Gyűjteményfejlesztés

Mutatók	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Gyarapításra fordított összeg (bruttó Ft)	13.550.000	15.000.000	16.236.594	20 %
- ebből folyóirat (br. Ft)	2.374.000	2.000.000	1.852.081	- 22 %
- ebből CD/DVD/elektronikus dokumentum (br. Ft)	1.851.000	4.000.000	2.476.365	34 %
Kötelezpéldányként kapott és nyilvántartásba vett dokumentumok száma (db)	3.820	3.800	3.849	1 %
Gyermekkönyvtárba/részlegbe bekerült dokumentumok száma (db)	1.510	1.800	1.695	12 %
Helytörténeti gyűjteménybe bekerült dokumentumok száma (db)	4.199	4.200	1.320	- 69 %
Fotó	2.194	2.000	550	-75 %
Cikk	1.721	2.000	1.006	-42 %
Aprónyomatvány	190	100	760	400 %
Könyv	94	100	97	3 %
Nemzetiségi gyűjteménybe bekerült dokumentumok száma (db)	181	200	106	-41 %
Zenei gyűjteménybe bekerült dokumentumok száma (db)	951	1.200	1.217	28 %
A könyvtári állomány éves gyarapodása összesen	6.978	7.830	8.629	24 %
folyóméter	155 fm	174 fm	192 fm	24 %
könyv	5.999	6.600	7.412	24 %
CD	566	700	683	21 %
DVD	385	500	514	33 %
CD-ROM	0	0	20	
DIA	28	30	0	-100 %
A gyűjteményből apasztott dokumentumok száma	13.036	8.000	8.079	-38 %
Könyv	12.706	7.650	7.558	-41 %
CD	72	50	137	90 %
DVD	66	50	47	-29 %
CD-ROM	0	50	243	
VHS videó	192	200	94	-51 %

Gyűjteményünk fejlesztésére 2018-ban 20%-kal nagyobb összeget tudunk fordítani, mint a korábbi évben. Ezt a lehetőséget a minisztérium által biztosított többletforrás adta meg. Elsősorban a szép és szakirodalmi könyveket, valamint a zenei gyűjteményünket fejlesztettük. Látva az igényeket az előfizetéses folyóirataink számát csökkentettük csupán.

Jelentősebb változást a helytörténeti gyűjteményünk esetében leírt számokban láthatunk még, amelyre azonban az év során végzett szakmai munka jellege ad magyarázatot.

A helytörténeti vonatkozású fényképeinket digitalizálásuk után a Szikla21 Integrált könyvtári rendszer FAM moduljában rögzítjük és tesszük közzé. 2018-ban szükségesnek mutatkozott, hogy a korábbi években felvitt rekordokat ellenőrizzük, az esetleges leírási hibákat javítsuk, pótoljuk a hiányzó vízjeleket, vagy a gyengébb minőségű képeket újra szkenneljük.

E mellett egy speciális kutatómunkához kapcsolódóan a Szentendrei Teátrum történetének feldolgozásával összefüggésben több száz felvételt kellett megszerezni. Fényképállományunknak ezt a részét sikerült digitalizálni, de még nem volt időnk a FAM modulban is rögzíteni, így az itt elvégzett munkánk még a táblázatban szereplő számokban nem jelentkezik.

Valamivel kevesebb újságcikket rögzítettünk, mert néhány folyóirat már eleve digitálisan is elérhető, illetve felülvizsgálva szempontrendszerünket, mely szerint a sajtófigyelést végezzük optimalizáltuk a gyűjteményünk számára fontos találatok körét.

A gyűjteményből apasztott dokumentumok száma (8079) arányaiban megegyezett a beszerzettekével (8629), melyre a raktári helyek végeessége okán különösen is oda kell figyeljünk.

A megsérült könyveket, ha gazdaságossági vagy szakmai szempontok szerint indokolt folyamatosan újra kötjük, ellátjuk a könyvtári jelzetekkel, vonalkóddal.

A korábban feldolgozott dokumentumok revíziójára, analitikus feldolgozására különösen a zenei gyűjteményünk tekintetében továbbra sincs elegendő kapacitásunk. Ezen a területen csak lassan haladunk.

A mellett, hogy sikerült rendbe tenni a régi könyves állományunkat, kiemelt fontosságot tulajdonítunk a helytörténeti gyűjteményünk analitikus feltárásának is, így az ezen a területen megkezdett munkát 2018-ban is folytattuk.

2.2 Gyűjteményfeltárás

Gyűjteményünk egésze fel van dolgozva elektronikusan, és minden beérkező dokumentumot rögzítünk az adatbázisunkban. A KSZR-hez tartozó könyvtárakba kiszállított dokumentumokat is előzetesen a mi munkatársaink dolgozzák fel és látják el a szükséges könyvtári jelzetekkel. A feldolgozás során segítségünkre van, ha más adatbázisokban már megtalálható az adott könyv

leírása, hiszen itt csak az adatok ellenőrzését és kiegészítését szükséges elvégezni, de az esetek kb. 10 %-ban teljes egészében önálló leírást kell készítsünk a dokumentumokról.

Visszamenőlegesen is ellenőrizni és javítani szoktuk az adatbázisunkban található leírásokat. Az idei évben különös tekintettel a muzeális és régi könyveinket vettük kézbe, hogy az újonnan kialakított helyükre már úgy kerüljenek át, hogy az adatbázisban is ellenőrizve lettek a leírások.

A leírások tekintetében még a folyóiratokat és a zenei gyűjteményünk állományát javítjuk folyamatosan, mert ezen a két területen a korábbi évek gyakorlata nem volt egységes szempontok szerint kialakítva.

Mutatók	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Épített elektronikus katalógusokban/adatbázisokban rögzített rekordok száma	45.182	45.200	41.272	- 8%
Magyarországi Közös Katalógusba (MOKKA) betöltött tételek száma	nem kaptunk adatot			
Országos gyűjtőkörű cikkadatbázisba betöltött rekordok száma				
Feldolgozás időtartama (egy dokumentum feldolgozásának átlagos időtartama órában kifejezve)	0,20	0,20	0,20	0 %
Beérkező új dokumentumok olvasók számára történő hozzáférhetővé válásának időtartama napokban kifejezve (átlagosan)	12	12	12	0 %
A gyűjtemény elektronikus feldolgozottsága (az elektronikus katalógusban feltárt dokumentumok száma a gyűjtemény egészének %-ában)	100	100	100	0 %

2.3 Állományvédelem

Könyvtárunknak van kötészeti részlege, ahol a megrongálódott, de megőrzésre érdemes dokumentumokat újra kötjük, illetve a gyűjtőkörünkbe tartozó folyóiratokat tékázzuk.

E mellett állományvédelmi okokból, de a jobb kereshetőség, illetve hozzáférhetőség biztosítása érdekében is folyamatosan digitalizáljuk a helytörténeti gyűjteményünk fotótárát, valamint a Pest megyére vonatkozó újságcikkeket.

Az év során folyamatosan pótoljuk és javítjuk a dokumentumok könyvtári jelzeteit, a vonalkódokat, cutter számokat.

Mutatók	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %- ban előző évhez képest
Tárgyévben fertőtlenítés, kötés, javítás, restaurálás, savtalanítás vagy egyéb aktív állományvédelmi intézkedésben részesült dokumentumok száma	1.445	1.500	1.450	0 %
Muzeális dokumentumok száma	186	186	217	16 %
Restaurált muzeális dokumentumok száma	-	-	-	-
Az állományvédelmi célból digitalizált és a konvertált dokumentumok száma	3.915	4.000	1.556	-60%
Fotó	2.194	2.000	550	-75%
Cikk	1.721	2.000	1.006	-41%
Biztonsági jellel ellátott dokumentumok száma	-	-	-	0 %
A könyvtári dokumentumok állagának védelmét szolgáló gépek száma	8	8	8	0 %

2.4 Tudományos kutatás

2018-ban a Hamvas Béla szellemi örökségét gondozó Ars et Vita Alapítvánnyal együtt emlékeztünk meg intézményünk névadója hálának 60. évfordulójáról. Ebből az alkalomból egy nagyszabású nemzetközi konferenciát szerveztünk, ahol előadást tartottak a Hamvas Béla örökségével foglalkozó szlovén, osztrák és magyar kutatók.

A konferenciához és az emléknaphoz kapcsolódóan a Könyvtár épületében lévő színházteremben a Lendvai színtársulat közreműködésével Magyarországon elsőként nagy sikerrel mutattuk be Hamvas Béla Nem mind arany, ami réz című egyetlen színjátékát.

Helytörténeti gyűjteményünkre támaszkodva, és jelentős mértékben az ott szolgáló munkatársunk, Gaján Éva segítségével kezdődött el 2018-ban az az átfogó tudományos kutatási projekt, melynek során színház és kultúrtörténeti szempontból dolgozzuk föl a Szentendrei Teátrum fél évszázadát.

A kutatási projektet Tímár Andor színháztörténész vezeti, aki szeretné, ha a kutatás végére a mi segítségünkkel elérnénk, hogy teljes adatbázist építsünk a Teátrum bemutatóiról és előadásairól, valamint szeretnénk digitalizálni és kutathatóvá tenni a fellelhető dokumentációt.

Ez a jelentős kutatás áll a háttérbe azoknak a helytörténeti gyűjteményünkre vonatkozó mutatószámoknak a csökkenésének, melyeket a korábbi táblázatokban közöltünk.

Mutatók	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Kutatómunka éves időalapja (munkaóra/év)	0	0	0	0 %
Tudományos kutatások száma	0	0	0	0 %
A könyvtár összes publikációinak száma és ebből a könyvtár szakemberei által készített, nyomtatott vagy elektronikus formában megjelent publikációk száma	7	5	5	-29 %
Idegen nyelvű publikációk száma	0	0	0	0 %
Nemzetiségi nyelvű kiadványok, publikációk száma	2	0	0	
A könyvtár által kiadott kiadványok száma	1	1	0	
A könyvtár szakemberei által tartott előadások száma	19	25	17	-10 %
A könyvtár szakemberei által elvégzett szakértői tevékenységek száma	0	0	7	
A könyvtár által szervezett konferenciák száma	1	1	1	0 %
A könyvtár által szervezett konferenciákon résztvevők száma	107	100	110	2 %
A könyvtár szakembereinek konferencián való részvételének száma	78	80	72	-7 %
A képzésben, továbbképzésen részt vett dolgozók száma	10	10	17	70%

2.5. Püspökmajori Klubkönyvtár (tagintézmény)

A Püspökmajori Klubkönyvtár 2013. ápr. 15-én került a Pest Megyei Könyvtárhoz, mint tagintézmény létszám biztosítása nélkül.

Régóta esedékes volt, hogy a könyvtár helyiségeit felújítsuk, amelyre 2017-18-ban nyílt alkalom. Teljes körűen felújítottuk a helyiségek fűtését, világítását, álmennyezetét és a klubhelyiség padlóburkolatát is. Minden helyiséget kifestettük, így nagy reményekkel indultunk a Nemzeti Kulturális Alapnál meghirdetett eszközbeszerzési pályázaton. Szeptemberben kaptuk meg a jó hírt, hogy a Közgyűjteményi Kollégium 3,5 millió forinttal támogatja a megszüpült könyvtár új bútorzatának elkészítését. A bútorok 2019 első negyedévében fognak elkészülni, addig is a régi polcokat használva biztosítjuk a nyitvatartást.

A helyben lévő saját állománya közel 10 ezer db. Új könyvekkel való ellátása a költséghatékony letéti módszerrel történik. Állományát 2018-ban egy komolyabb selejtezést követően jelentősen frissítettük, amelyre a felújítási munkálatok elkészülte adott apópot.

2018-ban 195 fő iratkozott be.

Személyes helybeni használatok száma 1670-ről 2000-re, a kölcsönzött dokumentumok száma a 2017-es 3.159 db-ról 3712-re nőtt úgy, hogy három hónapig volt zárva a könyvtár. Ez a közel 20%-os fellendülés is mutatja, hogy a felújításra és az állomány felfrissítésére milyen nagy szükség volt. És ezekben a számokban még nem is tükröződik az új bútorzat várhatóan szintén pozitív hatása.

További nagy segítség volna, ha a könyvtár működéséhez személyzetet is kapnánk, mert jelenleg minden nap más önkéntes látja el a szolgálatot.

Állampolgári jogon, ingyenesen bárki használhatja a könyvtárat. A könyvek, CD-k, elektronikus és egyéb nem hagyományos dokumentumok kölcsönzéséhez azonban beiratkozás szükséges. A beiratkozási díj – kedvezmények nélkül, 500 /év. Az olvasók nyilatkozatot írnak alá, amelyben elfogadják a könyvtár használati szabályzatát, és adataik számítógépes nyilvántartását. Az olvasók adatait a SZIKLA21 integrált könyvtári rendszerben tartjuk nyilván.

A kölcsönzés adatai vonalkód segítségével számítógépbe kerülnek, a program nyilvántartja a lejáratot, kiszámolja a késedelmi díjat, megírja az esedékes felszólításokat.

Személyesen és telefonon végezhető az elvitt dokumentumok kölcsönzési idejének meghosszabbítása. A kölcsönzési határidő után visszahozott művekért késedelmi díjat kérünk, amely 5 Ft naponta, dokumentumonként.

Előjegyezzük a keresett dokumentumot, ha pillanatnyilag nincs bent a könyvtárban. A beérkezés után telefonon, vagy e-mailben értesítjük olvasóinkat, és 5 napig áll rendelkezésre a kért mű.

Folyamatosan biztosítjuk olvasóink számára a helybenolvasást, a folyóirat olvasást és a kézi-könyvtár használatát és a tájékoztató, referenz kérdések megválaszolását. A könyvtár és a katalógus használatával kapcsolatban ún. technikai referenz szolgáltatást működtetünk.

A könyvtárba jelenleg 20 féle időszaki kiadvány jár, mely a korábbi év 6 címéhez képest jelentősen bővült kínálatot jelent.

Egyidejűleg két számítógépen használható az Internet, egy gépen nyomtatási lehetőség is van. Ez térítéses szolgáltatás.

A nyitvatartási napok száma egy átlagos héten 4 nap, a nyitvatartási órák száma heti 28 óra.

Hétfő	13-18
Kedd	10-18
Szerda	10-18
Csütörtök	10-18
Péntek	zárva

Infrastruktúra

Az intézmény két nagyobb helyiségből áll, egy könyvtári téből és egy klubteremből. Ezen felül 2 db kisebb raktár is ki van alakítva, és egy mosdóhelyiség is található benne.

Az egyik raktárhelyiséget a felújítás során úgy alakítottunk ki, hogy egy rendes konyhapulttal és étkezésre alkalmas asztallal kiegészítve, lehetőséget biztosít az itt dolgozóknak kulturált körülmények között étkezni.

A felújításhoz tartozó koncepció szerint a könyvtárban minden dokumentumot szabadpolcon helyeztünk el.

A Klubhelyiség klubok, foglalkozások, kisebb összejövetelek tartására alkalmas.

2018-as év folyamán is lehetőséget biztosítottunk civil szervezetek, egyesületek számára rendezvényeik megtartására, így térítésmentes teremérletet biztosítottunk a helyi Nyugdíjas Klub és a Félkör Alapítvány drogprevenciós összejöveteleinek, a nyugdíjasok zenekari próbáinak is. Ezen kívül rendszeresen bérbe adjuk a klubhelyiséget jóga és gyógytorna foglalkozások tartására, egészségnap, lakógyűlések, szülinapi zsúrok és más rendezvények megtartására.

A könyvtári részben lehetőség van szkennelésre, fénymásolásra, internetezésre, TV- nézésre, melyet a látogatók nagymértékben ki is használnak. A 2018-ben a Klubkönyvtárban az internet-használatok száma 870 volt.

A fentiekből is látszik, hogy a Klubkönyvtár közösségi térként is funkcionál, közösségépítő szerepe a közelben lakók számára igen fontos.

Működési adatok:

A Klubkönyvtár rendelkezik vezetékes és vezeték nélküli (WiFi) internetkapcsolattal.

Az Internet sávszélessége: 60/30 Mbit/s

A számítógépek száma: 3 db, ebből 2 db nyilvános, internet eléréssel és 1 db könyvtárosi munkaállomás. A számítógépek hálózatba vannak kötve.

Mindennapi munkában használt fontosabb szoftverek:

SZIKLA21 Integrált Könyvtári Rendszer, Windows 10, Open Office, Office 2003

Eszközök:

Könyvtár: Multifunkciós készülék (fénymásoló, nyomtató, szkennel), TV, DVD-lejátszó, vonal-kódolvasó, színes nyomtató

Klubhelyiség: asztalok, összecukható székek, fotelek, hifi lejátszó

3. Megyei hatókörű városi könyvtár területi feladatellátása

3.1. Kötelezpéldány szolgáltatás

Kötelezpéldányként gyűjtjük a Pest megyére, így természetesen a Szentendrére vonatkozó könyveket és egyéb dokumentumokat is. A kötelezpéldány rendeletnek sokan nem tesznek eleget, a beérkező dokumentumok pedig nem mindig tartoznak a gyűjtőkörünkbe. A hiányok pótlása miatt átnézzük a Magyar Nemzeti Bibliográfiát, kigyűjtjük azokat a tételeket, melyek helytörténeti szempontból fontosak számunkra. Ezen könyvek többségét az adott települések önkormányzatától/könyvtárától kötelezpéldányként megkérjük. A KSZR települések mindegyikén felhívjuk erre a figyelmet.

3.2. ODR tevékenység

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár ODR tagkönyvtár, így miután évente gyűjteményének gyarapítására az ODR alapból támogatást is kap, a hozzá forduló (nemcsak Pest megye) könyvtárak igényeinek kielégítése is feladata. Természetesen az sem kerülhető el, hogy a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár saját állományában nem található dokumentumokat az ország különböző könyvtáraiból könyvtárközi kölcsönzés keretében megkérje a saját olvasóinak is.

Könyvtárközi dokumentumszolgáltatás könyvtárnak (ODR) 2018

• Tőlünk kérték	1688
• Ebből teljesített	1654
• Ebből eredetiben	1603
• Ebből másolat	13
• Ebből elektronikus	38
• Mi kértünk	485
• Ebből teljesített	462
• Ebből eredetiben	398
• Ebből másolat	0
• Ebből elektronikus	64

3.3 Területi ellátó munka

Koordináltuk a Pest megyében található több mint 200 könyvtár kötelező éves adatszolgáltatását, valamint végeztük az ehhez kapcsolódó információnyújtást és az adatellenőrzést. Az ezt a feladatot ellátó kolléga részt vett a megyei könyvtárak számára kiírt továbbképzésen.

Módszertani tanácsadás keretében helyszíni segítséget nyújtottunk a megye könyvtáraiban dolgozó könyvtárosainak.

Koordináltuk a megyéből a HBPMK-ba érkező könyvkötészeti kéréseket.

Részt vettünk a 2018. október 1-7. között megrendezett Őszi Könyvtári Napok rendezvényeinek szervezésében. Koordináltuk az Országos Könyvtári napok szóróanyagának könyvtárakba történő eljuttatását. Programmal segítettük az OKN idején a megye könyvtárait.

Részt vettünk az MKE Pest Megyei Szervezete tanácstestületi munkájában.

Folyamatosan működtetjük és moderáljuk a Pest Megyei könyvtárosok levelezőlistáját. (<https://listserv.niif.hu/mailman/listinfo/pmko>)

Folyamatosan karbantartjuk és frissítjük a Pest megyei könyvtárak címjegyzékét.

Vidra Szabó Ferenc közreműködésével minőségbiztosítási konzultációs lehetőséget biztosítottunk a megye könyvtárai számára.

Szaktanácsadói feladatokat láttunk el az EMMI KSZR munkabizottságában. Részt vettünk a megyei könyvtárak szakmai tapasztalatcseréjében: Ellátogattunk a szolnoki Versegly Ferenc Megyei könyvtárba és a székesfehérvári Vörösmarty Mihály könyvtárba, ahol megtekintettük a könyvtárat majd tapasztalatcserét folytattunk a KSZR-es ellátásról.

Két kollégánk részt vesz „Az Én könyvtáram”, Múzeumi és könyvtári fejlesztések mindenkinek (EFOP-3.3.3-VEKOP/16-2016-00001) projektben a szaktanácsadó hálózat tagjaként. A fejlesztés célja a könyvtárak és a közoktatás közötti kapcsolat erősítése. A program főbb irányai: az olvasáskultúra, a digitális írástudás, a könyvtárhasználat-információkeresés és a szövegértés – kiemelten a digitális szövegértés – fejlesztésének támogatása.

A szaktanácsadóknak feladatuk volt megyei és regionális szakmai napok szervezése, a projekt keretében kifejlesztett mintaprogramok kipróbálásához megtalálni a célnak megfelelő könyvtárakat, szervezni a mintaprogramok kipróbálását, diszeminálni a rendezvényeket. A 2018-as év során több alkalommal végeztünk a könyvtár szociális funkciójához kapcsolódó tevékenységet:

Az év folyamán több alkalommal ellátogattunk a fóti Károlyi István Gyermekközpontba, ahol a testi és szellemi fogyatékkal élő gyerekeknek tartottunk interaktív foglalkozást. A foglalkozások célja a gyerekek nyelvi készségeinek fejlesztése volt

Mivel a gyermekotthon nem rendelkezik a gyerekek igényeit kielégítő könyvgyűjteménnyel, ezért a megyei könyvtár az év folyamán több alkalommal vitt gyerekkönyveket számukra.

Tököli börtönkönyvtár számára könyveket, dvd-eket és folyóiratokat ajándékoztunk.

Az érdekeltségnövelő támogatással kapcsolatos adatszolgáltatás a helyi önkormányzatok feladatkörébe került.

A következő rendezvényeken, továbbképzéseken vettünk részt:

- 01.08-01.11. Budapest. Felkészülés a könyvtári szaktanácsadói feladatokra c. továbbképzés.
- 01.17 HBPMK Szentendre. Konfliktuskezelési tréning
- 01.24 Budapest. „Az én könyvtáram” projekt szakmai nap
- 02.20 Budapest. Szakmai egyeztetés a Minisztériummal a megyében található nyilvános könyvtárakkal kapcsolatban.
- 02.21. OPKM Budapest. PEMEKSZ közgyűlés.
- 04.18. Gödöllő. „Marketing a könyvtárban...” c. szakmai nap
- 04.21. OIK. „Digitalizálás – helytörténet – nemzetiség” c. konferencia
- 04.25. Ceglédbercel. Olvasószolgálatos műhelynap
- 05.28-29. Szolnok. „Az én könyvtáram” projekt szaktanácsadói szakmai nap
- 06.13. Biatorbágy. PEMEKSZ könyvtárosnap
- 06.20. Kecskemét. Könyvtármozi szakmai nap
- 07.04-05. Keszthely. MKE vándorgyűlés
- 09.03.-04. Székesfehérvár. „Az én könyvtáram” projekt szaktanácsadói szakmai nap
- 11.26.-12.04 FSZEK. A könyvtárosok szerepe a tanulást támogató könyvtári szolgáltatások megvalósításában c. akkreditált blended képzés
- 12.03. Szentendre. „Az én könyvtáram” projekt szakmai nap
- 12.17. FSZEK. „Az én könyvtáram” projekt regionális szakmai nap.

A módszertani osztály munkatársai által tartott előadások, továbbképzések:

- 2018.01.31. HBPMK. Konfliktuskezelő tréning Pest megye könyvtárosainak
- 2018.02.07. HBPMK. Tájékoztató szakmai nap a Pest megyei nyilvános könyvtárak vezetőinek.
- 2018.05.09. HBPMK. GDPR szakmai nap a megye könyvtárosainak.
- 2018.06.06. HBPMK. „Az én könyvtáram” projekt megyei szakmai napja
- 2018.11.07-08. HBPMK. Hamvas Béla Konferencia

3.4. A kistéleplési könyvtári ellátás megszervezése

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtárnak 2018-ben 80 Pest megyei kistélepléssel volt élő szerződése a könyvtári szolgáltatások ellátására. Ezek a következő települések:

Acsa, Áporka, Bag, Bénye, Bernecebaráti, Ceglédbercel, Csemő, Csobánka, Csomád, Csörög, Csóvár, Dány, Délegyháza, Domony, Dunabogdány, Ecsér, Farnos, Galgagyörk, Hernád, Ipolydamásd, Ipolytölgyes, Káva, Kemence, Kismaros, Kisnémedi, Kisoroszi, Kóka, Kosd, Kóspallag, Kőrösetetlen, Leányfalu, Letkés, Majosháza, Márianosztra, Monorierdő, Nagyörzsöny, Nagytarcsa, Nyáregyháza, Nyársapát, Pánd, Penc, Perbál, Perőcsény, Péteri,

Pilisjászfalu, Pilisszántó, Pilisszentkereszt, Pilisszentlászló, Pócsmegyer, Pusztazámor, Püspökhatvan, Püspökszilágy, Rád, Sósút, Szigetcsép, Szigetmonostor, Szigetszentmárton, Szigetújfalu, Szokolya, Sződ, Sződliget, Tápióbicske, Tápiógyörgye, Tápióság, Tápiószőlős, Tinnye, Tóalmás, Tök, Újhartyán, Vácegres, Váchartyán, Váckisújfalu, Vácrátót, Valkó, Vámosmikola, Vasad, Verseg, Zebegény és Zsámbok.

Személyesen találkoztunk az újonnan csatlakozott 9 település polgármesterével, s a célirányos fejlesztés érdekében felmértük a könyvtárak állapotát, dokumentumállományát, személyi ellátottságát. A további tennivalókat ennek fényében határoztuk meg.

A következő szolgáltatásokat nyújtottuk a 80 település számára:

A könyvtárakban állományfrissítésre került sor, amely során 17.722 db könyvet szereztünk be a könyvtárak számára. A könyveken kívül ebben az évben 234 db hangskönyvet (CD) vásároltunk. Így összesen 17.956 db dokumentumot szereztünk be a kistelepülések könyvtárainak.

A Szikla integrált könyvtári rendszer segítségével 19.209 db dokumentumot dolgoztunk fel.

A 80 település mindegyikének folyóiratokkal történő ellátását biztosítottuk.

A 9 újonnan csatlakozó település közül 6 számára megvásároltuk a Szikla integrált könyvtári rendszert (ők ezzel korábban nem rendelkeztek) ; a korábban csatlakozó 71 és az újonnan csatlakozó 3 település (ők már rendelkeztek szikla rendszerrel korábban is) számára pedig megvásároltuk a programfrissítő szoftvert.

Felkészítettük a KSZR rendszerhez csatlakozni kívánó településeket a szerződés aláírásra: Felsőpakony, Galgamácsa, Hévízgyörk, Mende, Mikebuda, Örkény, Szentlőrincváta, Szigetbecse, Tatárszentgyörgy, Tésa önkormányzatát.

89 irodalmi rendezvényt (gyerekirodalmi foglalkozást, író-olvasó találkozót) szerveztünk és finanszíroztunk, valamint (pl. ötletek bemutatásával) ösztönöztük őket az anyagi ráfordítást nem igénylő könyvtári foglalkozások, programok lebonyolításában.

Helyszíni selejtezési és állományrendezési munkákat végeztünk a következő településeken: Márianosztra, Nyáregyháza, Pusztazámor, Szigetújfalu, Tápióbicske, Tök

Részt vettünk a dányi, márianosztrai, nyáregyházi, tápióbicskei könyvtárak megújításában, valamint megszerveztük és részt vettünk az avató ünnepségen.

Helyszíni továbbképzést biztosítottunk a Szikla adatbázis segítségével történő kölcsönzést, előjegyzést és az egyéb könyvtári tevékenységek rögzítését.

Az előző években megkezdett informatikai fejlesztést 2018-ban is folytattuk. Ennek keretében 10 db számítógépet, valamint 5 db projektort vetítővászonnal és hangosítással, 10 db multifunkciós irodai gépet, 10 db vonalkódolvasót és 9 db fényképezőgépet vásároltunk.

A települések saját állományában nem megtalálható dokumentumokat könyvtárközi kölcsönzés keretében, illetve az Országos Dokumentum-ellátási Rendszeren (ODR) keresztül szolgáltatottuk a használóknak: összesen 1.472 dokumentumot postáztunk. A KSZR rendszer működésének öt éve alatt megsokszoroztuk a könyvtárközi kölcsönzés segítségével az olvasókhöz eljuttatott dokumentumok számát.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A KSZR-es kistélepüléseknek könyvtárközi kölcsönzés keretében küldött dokumentumok száma	163	614	987	1586	1649	1485

Kisebb bútorokat és egyéb könyvtári felszereléseket vásároltunk. Például az előző években megkezdett fejlesztések folytatásaként a komfortosabb könyvtári terek kialakítása érdekében babzsák foteleket, gyerekasztalokat és székeket vásároltunk.

Folyamatosan frissítjük a szerződött települések közös könyvtári honlapját: <http://kistelepulesek.pmk.hu/>.

Bekértük és adatbázisunkba rögzítettük a kistélepülések még állományunkból hiányzó helytörténeti dokumentumait.

Személyes találkozó keretében felmértük az újonnan csatlakozott 9 település könyvtári helyzetét a helyi polgármesterrel és a könyvtárossal, valamint meghatároztuk az egyedi fejlesztési irányt és a teendők ütemezését.

Az előző évek tapasztalata szerint a szolgáltatóhelyeken tevékenykedő munkatársak képzésének igen hatékony módja, ha a helyszínen szakmai tanácsadást folytatunk. Ezért a negyedéves könyvkiszállítások alkalmával minden esetben az adott település referense helyszíni szakmai tanácsadással segítette a települési könyvtárakban dolgozó kollégák munkáját. Egy településen átlagosan öt alkalommal fordultunk meg az év során. (De azokon a településeken, ahol pl. állományrendezési munkákat végeztünk, ott akár 9-11 alkalommal is közvetlenül segítettük az ottani kollégák munkáját.)

Koordináltuk a Szikla alaptanfolyamon való részvételt az újonnan csatlakozó települések könyvtárosai számára.

A raktári jelzeteles betanítást végeztük a következő települések könyvtárosai számára: Márianosztra, Nyáregyháza, Tápióbicske.

Szakmai tanácsadást biztosítottunk az NKA könyvtárberendezési pályázatán való részvételhez: Dány, Letkés, Nagytarcsa, Tök, Vácrátót, Vámosmikola. Ezek közül négy településnek belsőépítészeti terveket készítettünk. Két település önkormányzata saját belső építésszel dolgozott, de a tanácsunkat kikérték. Ennek köszönhetően négy település pályázati támogatáshoz jutott.

Koordináltuk a KönyvtárMozi projektben résztvevő 10 település tevékenységét.

Szakmai továbbképző napokat szerveztünk és előadásokat tartottunk a KSZR-es kistelepülések könyvtárosai számára.

Szakmai egyeztetésen vettünk részt a Kellóval a könyvrendelés és szállítás folyamatáról.

2018. október 15-ig szerződést kötöttünk további 10 kistelepülés (Felsőpakony, Galgamácsa, Hévízgyörk, Mende, Mikebuda, Örkény, Szentlőrinc-káta, Szigetbecse, Tatárszentgyörgy, Tésa) könyvtári tevékenységének koordinálására. Ezzel 2019-től 90-re emelkedik azon települések száma, melyek könyvtári ellátását a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár biztosítja.

3.5. Nemzetiségi könyvtári ellátás

Részt vettünk az Országos Idegennyelvű Könyvtár koordinálásában megvalósuló „Nemzetiségek által lakott települések könyvtári állományának letéti formában történő gyarapítására” - az NKA támogatásával c. pályázaton. Ennek eredményeként a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár pályázatával 260.000.- Ft értékben gyarapítottuk a következő települések nemzetiségi könyvtári állományát. A támogatás segítségével Budakalász, Budakeszi, Ceglédbercel, Pécel, Pilisborosjenő, Pilisszentiván, Pilisszentkereszt, Pilisvörösvár, Solymár, Üröm, Zsámbék német, szlovák, valamint cigány nyelvű könyvekhez jutott.

3.6. Statisztikai adatszolgáltatás:

Koordináltuk a Pest megyében található több mint 200 könyvtár kötelező éves statisztikai adatszolgáltatását, valamint végeztük az ehhez kapcsolódó információnyújtást és az adatellenőrzést.

4 Mutatók

4.1. Könyvtárhasználat

2018-ban ha minimálisan is, de sikerült olvasóink számát növelni. Rendezvényeinkkel sok új látogatót is nyertünk, akik vissza-vissza térnek hozzánk.

Könyvtárhasználat (KSZR nélkül)	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Beiratkozott olvasók száma (fő)	5.507	5.500	5.567	1 %
A tárgyévben a könyvtárat aktívan használók száma (fő)	5.065	5.100	5.167	2 %
A könyvtári látogatások száma (db)	103.675	104.000	111.450	7 %
Ebből csoportok (db)	139	140	147	5 %

4.2 Dokumentumforgalom

Jóllehet a beiratkozott olvasóink száma csekély mértékben nőtt, a kölcsönzött dokumentumok számánál enyhe visszaesést tapasztaltunk. Ennek hátterében azonban elsősorban a nyitvatartási napok számának csökkenése áll, mert 2018-ban a fizetett ünnepnapok mind hétköznapra estek, sőt legtöbbször hosszúhétvégéket alakítottak ki. Ehhez járult még hozzá, hogy plusz egy héttel meg kellett növelnünk a nyári zárvatartásunkat, hogy az állományellenőrzésünkre való felkészülésünket és az éves nagy selejtezésünket el tudjuk végezni.

Visszaesett a könyvtárközi kölcsönzéseink száma is, melynek hátterében meglátásunk szerint két tényező is szerepet játszhatott. Egyrészt egyre több dokumentumot tudunk az előfizetett adatbázisainkból elektronikusan szolgáltatni, másrészt pedig a velünk kapcsolatban lévő könyvtárak állománya is évről-évre jobb és gazdagabb.

Könyvtárhasználat (KSZR nélkül)	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Kölcsönzött dokumentumok száma (db)	126.100	127.000	121.080	-4 %
E-dokumentumok kölcsönzése (db)	0	0	0	0 %
Helyben használt dokumentumok (db)	82.440	100.000	91.320	10 %
Könyvtárközi kölcsönzés - küldött dok. (db)	3.325	3.500	2.053	-38 %
Könyvtárközi kölcsönzés - kapott dok. (db)	733	800	485	-34 %
Irodalomkutatások, témafigyelések száma (db)	130		118	-9 %

4.3 Olvasói számítógépek

Olvasói számítógépek száma helyben használatra	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Katalógus	2	3	3	50 %
Olvasói munkaállomás	7	7	7	0 %

4.4 Online szolgáltatások

Online szolgáltatásaink 2018 őszétől a megújult honlapunkon keresztül érhetőek el. Az arculatunkhoz jobban illő portál fő erénye azonban a responzivitásában és abban van, hogy alkalmas az általunk használt Szikla21 OPAC új verziójának befogadására, melynek használata jelentősen növekedett is az elmúlt évhez képest.

Gazdagítottuk a könyvtárból elérhető adatbázisaink számát is a Szaktárs Kiadó bővülő kínálatával, így most a legnépszerűbb magyar szakkiadók teljes kínálatához biztosítjuk a hozzáférést.

Online szolgáltatások	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Távhasználatok száma	210.160	220.00	264.042	25 %
A könyvtár honlapja (teljes webhely) mely nyelveken érhető el	1	1	1	0 %
A könyvtári honlap tartalomfrissítéseinek gyakorisága (alkalom/hónap átlagosan)	12	14	12	0 %
A könyvtári honlap tartalomfrissítésének száma összesen	149		152	0 %
A könyvtárban használható adatbázisok száma	9	13	13	44 %
A Web 2.0 interaktív könyvtári szolgáltatások száma (db)	13	15	15	15 %
A Web 2.0 interaktív könyvtári szolgáltatásokat igénybe vevő használók száma (fő)	8.924	9.000	9.359	5 %
A könyvtári OPAC használatának gyakorisága (használat/év) (kattintás az OPAC-ra)	59.534		67.927	14 %
Tárgyévben a könyvtár által nyílt hozzáférésű publikációként elérhetővé tett dokumentumok száma (db)	6	6	8	33 %

4.5 Szolgáltatások fogyatékkal élők számára

Szolgáltatások száma	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Fogyatékossgal élők könyvtárhasználatát segítő IKT eszközök száma	1	1	1	0 %
Fogyatékossgal élők számára akadálymentes szolgáltatások száma	5	6	5	0 %

4.6 Nemzetiségek számára biztosított dokumentumok

A KSH 2011-es népszámlálási adatai szerint Pest megyében a hazai nemzetiségek száma 71.033 fő, ami Pest megye lakosságának (1.217.476 fő 2011-ben) 5,8%-a. A legnagyobb létszámú nemzetiségi közösségek Pest megyében a német (2,5 %), a cigány (1,7 %), a szlovák (0,6%) és a román (0,5%).

1.6.1. tábla A nemzetiségi népesség száma, aránya, 2011

Nemzetiség	Nemzetiség	Anyanyelv	Családi, baráti körben használt nyelv	Előzőek alapján nemzetiséghez tartozik		
				fő	a népesség	a 2001. évi
					százalékában	
	alapján					
Bolgár	663	498	467	1 052	0,1	326,7
Cigány (romani, beás)	20 065	4 841	5 598	20 719	1,7	166,2
Görög	498	183	259	593	0,0	96,4
Horvát	854	228	325	980	0,1	135,9
Lengyel	817	475	639	1 027	0,1	175,3
Német	24 994	3 891	10 615	30 176	2,5	167,3
Örmény	412	37	52	452	0,0	407,2
Román	3 966	1 801	2 508	5 649	0,5	484,9
Ruszin	276	93	126	351	0,0	152,6
Szerb	1 376	719	920	1 620	0,1	124,0
Szlovák	6 051	1 610	3 519	7 463	0,6	89,6
Szlovén	69	30	38	107	0,0	28,2
Ukrán	625	348	326	844	0,1	102,1
Hazai nemzetiséghez tartozó összesen	60 666	14 754	25 392	71 033	5,8	157,5

3.14. Pest megye

21

Dokumentumok	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Könyvek	181	200	52	-71%
folyóiratok	6	6	5	-17%
Elektronikus dokumentumok	0	0	0	
Összesen	187	206	57	-70%

Igazodva az érzékelt érdeklődéshez a nemzetiségek számára 2018-ban kevesebb dokumentumot szereztünk be, de odafigyelünk, hogy ez az állományrészünk is folyamatosan bővüljön, gazdagodjon.

4.7 Használói képzések száma

Jelenlegi emberi erőforrásaink és az épület adta lehetőségeink szerint az elmúlt évhez hasonló számú és látogatottságú képzést tudunk megvalósítani. Jelentős áttörést az adhat ilyen körülmények között, ha sikerül külső partnereket bekapcsolni a könyvtárban folyó képzésekbe. Erre volt most jó példa a Logiscool Kft-vel kötött együttműködés, akik elhozták hozzánk azt a digitális kompetenciát fejlesztő programukat, melyekre mi iskolás csoportokat szerveztünk, így kevesebb alkalom is nagyobb látogatottságot hozott.

Kompetenciaképzés	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
A könyvtár által szervezett olvasási kompetenciafejlesztést, szövegértés fejlesztését támogató nem formális képzések száma	53	60	54	0 %
A könyvtár által szervezett olvasási kompetenciafejlesztést, szövegértés fejlesztését támogató nem formális képzéseken részvevők száma	1.070	1.200	1.120	4 %
A könyvtár által szervezett digitális kompetenciafejlesztési, információkeresési ismereteket nyújtó nem formális képzések száma	15	30	13	-13 %
A könyvtár által szervezett digitális kompetenciafejlesztési, információkeresési ismereteket nyújtó nem formális képzéseken részvevők száma	71	450	99	28 %
A könyvtár által szervezett engedélyezett képzések, továbbképzések száma	0	0	0	0 %
A könyvtár által szervezett akkreditált képzéseken, továbbképzéseken részvevők száma	0	0	0	0 %
A könyvtár által szervezett könyvtárhasználati fogl. száma	11	15	12	9 %
könyvtárhasználati foglalkozásokon részvevők száma	253	350	245	-3 %

A könyvtár által szervezett hátrányos helyzetűeket, romákat célzó, a társadalmi együttélést erősítő, diszkrimináció-ellenes, szemléletformáló, toleranciára nevelő és multikulturális programok száma	1	1	0	
A könyvtár által szervezett hátrányos helyzetűeket, romákat célzó, a társadalmi együttélést erősítő, diszkrimináció-ellenes, szemléletformáló, toleranciára nevelő és multikulturális programokon részvevők száma	30	30	0	
A könyvtár által szervezett nemzetiségi közösségi identitást erősítő programok száma	1	1	1	0 %
A könyvtár által szervezett nemzetiségi közösségi identitást erősítő programokon részvevők száma	70	50	62	-11 %
A könyvtár által szervezett fogyatékossggal élők könyvtárhasználatát segítő képzések, programok száma	6	4	4	-33 %
A könyvtár által szervezett fogyatékossggal élők könyvtárhasználatát segítő képzéseken, programokon részvevők száma	90	80	76	-16 %
A könyvtár által a nyugdíjas korosztály számára szervezett programok, képzések száma	67	70	52	-22 %
A könyvtár által a nyugdíjas korosztály számára szervezett programokon, képzéseken részvevők száma	1.810	1.850	1.400	-22 %
Összes képzés száma	154	181	136	-12 %
A képzésen résztvevők száma összesen	3.394	4.010	3.002	-12 %
A könyvtároktatást, képzést, könyvtári tevékenységeket támogató kiadványainak száma	0	1	0	0 %

4.8 Rendezvény, kiállítás

Rendezvényeink számát a jelenlegi erőforrásaink mentén már jelentősen nem tudjuk növelni. Törekvéseink szerint a rendezvények színvonalát próbáljuk emelni és a meghívottak körét szélesíteni. Annak azonban örülünk, hogy 2018-ban még folytatódott a korábbi években elkezdődött növekedésünk.

Mutatók	2017. tény	2018. évi terv	2018. évi tény	Változás %-ban az előző évhez képest
A könyvtárban a tárgyévben szervezett helyi, megyei és országos szintű közösségi programok, rendezvények száma összesen	189	190	208	10 %
A könyvtárban a tárgyévben szervezett helyi, megyei és országos szintű közösségi programok, rendezvényeken résztvevők száma	10.830	10.900	12.054	11 %
A könyvtárban szervezett időszak kiállítások száma	69	65	62	-10 %
A könyvtárban szervezett időszak kiállítások látogatóinak száma	7.453	7.400	6.250	-16 %
Tárgyévben a családok számára meghirdetett rendezvények száma	83	85	72	-13 %
Tárgyévben a családok számára meghirdetett rendezvényeken résztvevők száma	1.811	1.900	2.226	23 %
A megyei hatókörű városi könyvtár esetében az általa ellátott kistélepüléseken szervezett rendezvények száma	881	900	907	3 %
A megyei hatókörű városi könyvtár esetében az általa ellátott kistélepüléseken szervezett rendezvényeken résztvevők száma	22.219	23.000	22.675	2 %
Egyéb rendezvények száma	37	40	74	200 %
Egyéb rendezvényeken résztvevők száma	1.566	1.600	3.578	228 %

4.9 Használói elégedettség mérés

Használói elégedettség mérések	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
A használói elégedettség-mérések száma	7	7	7	0 %
A használói elégedettség-mérések során a válaszadó használók száma	228	400	258	13 %

4.10 Települési könyvtárak számára nyújtott szolgáltatások

Települési könyvtárak számára nyújtott szolgáltatások	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Műhelynapok száma	7	8	5	-28 %
Résztvevő települési könyvtárak számaránya –KSZR nélkül (%)	33 %	40 %	34 %	0 %
A megyei hatókörű városi könyvtár koordinációjával minősítésre készülő települési könyvtárak száma	30	35	30	0 %

4.11 Községi szolgálat/önkéntesség

Községi szolgálat/önkéntesség	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Az iskolai községi szolgálatot a könyvtárban teljesítők száma	12	30	7	-41 %
Az iskolai községi szolgálat fogadására a köznevelési intézményekkel kötött megállapodások száma	2	2	6	300%
A könyvtárban dolgozó önkéntesek száma	6	5	5	-17 %

4.12 Partnerség

A könyvtárral írásos együttműködést kötő partnerek száma	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Civil szervezetek	4	5	5	25 %
Határon túli könyvtárak	3	3	2	-33 %
Vállalkozók	44	45	42	-4 %
Oktatási intézmények	2	5	5	250 %
A kistépülési önkormányzattal kötött megállapodások száma	71	80	80	12 %
Egyéb	41	58	42	3 %
Összesen	165	196	175	6 %

4.13 Digitalizálás

Könyvtárunk rendelkezik digitalizálási stratégiával, mely elsősorban a helytörténeti vonatkozású dokumentumok védelmét és hozzáférhetőségét szolgálja. Törekszünk arra, hogy elsőként azokat a dokumentumokat digitalizáljuk, melyek egyediek és csak a mi gyűjteményünkben lelhetők fel.

2018-ban az Arcanum Adatbázis Kft-vel való együttműködésünknek keretében két Pest megyei település (Százhalombatta és Gödöllő) helyi sajtóját sikerült digitalizálni. Az elkészült anyagokat az ADT adatbázisában tették közzé.

Milyen digitalizáló eszközökkel rendelkezik a könyvtár?

Eszköz neve, típusa	Darabszám
Lapszkenner	6

A digitalizált állományunk hozzáférhető a helyi hálózatba kötött gépeken, a honlapunkon, a Szikla21 integrált könyvtári rendszer erre a célra fejlesztett modulján keresztül, a Pest Megyei Hírlap vonatkozásában pedig a Hungaricana oldalán is.

Cél	Arányszám (%)
Szolgáltatás	50
Állományvédelem	35
Elektronikus dokumentumküldés	10
Reprográfia	5

Digitalizálás	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Digitális objektumok száma	-	-	-	-
Teljes dokumentumok száma	-	1	1	
Könyv	0	0	1	
Folyóirat	0	24	36	50%
Hanganyag	-	-	-	-
Audiovizuális dokumentum	4	-	4	0 %
Kép	2.194	2.000	550	-75%
Egyéb	1.721	2.000	1006	-42%
Összesen	3919	4000	1556	-60%
Online elérhető	3919	4000	1556	-60%
Helyben használatra elérhető	3919	4000	1556	-60%

Helyben elérhető online adatbázisok, elektronikus könyvtárak, elektronikus tartalmak

Könyvtárunk NAVA-pont. A NAVA (Nemzeti Audiovizuális Archívum) gyűjti a magyar műsor-szolgáltatói kötelempéldányokat. A műsorgyűjtemény az internetes teremben multimédiás számítógépeken érhető el, könyvtárosok segítségével.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma valamennyi megyei könyvtárnak biztosítja az Arcanum Digitális Tudománytár ingyenes elérhetőségét, így a Pest Megyei Könyvtárból is hozzá lehet férni számos folyóirat, napilap, hírlap, lexikon teljes anyagához.

Könyvtárunk meghatározott gépein elérhető az EBSCOhost keresőrendszer. Az EBSCO Publis-hing EBSCOhost nevű szolgáltatása bibliográfiai és teljes szövegű adatbázisokat kínál.

Az EBSCO-n keresztül a könyvtárunkban elérhető adatbázisok:

- Az Academic Search Complete a világ értékesebb és legátfogóbb teljes szövegű multidiszciplináris tudományos adatbázisa, több mint 8500 teljes szövegű periodikát, köztük több mint 7300 lektorált folyóiratot tartalmaz.
- A GreenFILE kutatásokkal alátámasztott információval szolgál, amely lefedi az ember környezetre gyakorolt hatásának minden vonatkozását. (globális felmelegedés, a zöld építés, a környezetszennyezés, a fenntartható mezőgazdaság, a megújítható energia, új-rahaszosítás)
- A Library, Information Science & Technology Abstracts with Full Text adatbázisban többek között a könyvtároosság, az osztályozás, a katalogizálás, a bibliometria, az online információ-visszakeresés és az információkezeléssel kapcsolatos témakörök találhatók meg.

A HBPMK online katalógusa bárki számára elérhető a könyvtár honlapjáról a nap 24 órájában. <http://www.pmk.hu/katalogus>

2015 óta katalógusunk már mobil kompatibilis üzemmódban is használható.

A könyvtár helytörténeti sajtócikkeinek teljes szövegű adatbázisához az internetes katalóguson keresztül lehet hozzáférni.

Szentendrei művészindex a Pest Megyei Könyvtár honlapján:

<http://www.pmk.hu/gyujtemenyek/muveszindex>

A digitális könyvtárak segítik, kiegészítik a tájékozódást, részben pótolják a papíralapon nem hozzáférhető kiadványokat. Tájékoztató könyvtárosaink naprakész információkat nyújtanak használatukkal kapcsolatban.

Főbb online tartalmak, melyhez segítséget kérhetnek Olvasóink:

Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK) Digitális Képtárház (DKA)

Elektronikus Periodika Archívum és Adatbázis (EPA) OSZK Digitális Könyvtár (OSZKDK)

Magyar Folyóiratok Tartalomjegyzékeinek Kereshető Adatbázisa (MATARKA) Magyar és Nem-zetközi Cikkek Adatbázisa (MANCI)

Humántudományi Tanulmányok és Cikkek Adatbázisa (HUMANUS) Magyar Nemzeti Digitális Archívum (MaNDA)

Digitális Irodalmi Akadémia (DIA)

Irodalmi kritikák, tanulmányok bibliográfiája Europeana, az európai digitális könyvtár Gutenberg-projekt

The European Library (TEL)

Könyvtárunk eMagyarország Pont. Könyvtárosaink segítségével tematikus linkgyűjtemények-hez (állam- és társadalom, közérdekű tudnivalók, gazdasági, oktatási, kulturális és szabadidő) csatlakozhatnak az érdeklődők. Lehetőség van az Ügyfélkapu használatára is. A tájékoztató könyvtárosaink és az eTanácsadónk nyújtanak bővebb felvilágosítást.

Könyvtárunk NAVA-pont. A NAVA (Nemzeti Audiovizuális Archívum) gyűjti a magyar műsor-szolgáltatói kötelempéldányokat. A műsorgyűjtemény az internetes teremben multimédiás számí-tógépeken érhető el, könyvtárosok segítségével.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma valamennyi megyei könyvtárnak biztosítja az Arcanum Digitális Tudománytár ingyenes elérhetőségét, így a Pest Megyei Könyvtárból is hozzá lehet fér-ni számos folyóirat, napilap, hírlap, lexikon teljes anyagához.

Könyvtárunk meghatározott gépein elérhető az EBSCOhost keresőrendszer. Az EBSCO Publis-hing EBSCOhost nevű szolgáltatása bibliográfiai és teljes szövegű adatbázisokat kínál.

Az EBSCO-n keresztül a könyvtárunkban elérhető adatbázisok:

- Az Academic Search Complete a világ értékesebb és legátfogóbb teljes szövegű multi-diszciplináris tudományos adatbázisa, több mint 8500 teljes szövegű periodikát, köztük több mint 7300 lektorált folyóiratot tartalmaz.
- A GreenFILE kutatásokkal alátámasztott információval szolgál, amely lefedi az ember környezetre gyakorolt hatásának minden vonatkozását. (globális felmelegedés, a zöld építés, a környezetszennyezés, a fenntartható mezőgazdaság, a megújítható energia, új-rahasonosítás)
- A Library, Information Science & Technology Abstracts with Full Text adatbázisban többek között a könyvtároosság, az osztályozás, a katalogizálás, a bibliometria, az online információ-visszakeresés és az információkezeléssel kapcsolatos témakörök található-k meg.

A HBPMK online katalógusa bárki számára elérhető a könyvtár honlapjáról a nap 24 órájában. <http://www.pmk.hu/katalogus>

2015 óta katalógusunk már mobil kompatibilis üzemmódban is használható.

A könyvtár helytörténeti sajtócikkeinek teljes szövegű adatbázisához az internetes katalóguson keresztül lehet hozzáférni.

Szentendrei művészindex a Pest Megyei Könyvtár honlapján:

<http://www.pmk.hu/gyujtemenyek/muveszindex>

A digitális könyvtárak segítik, kiegészítik a tájékozódást, részben pótolják a papíralapon nem hozzáférhető kiadványokat. Tájékoztató könyvtárosaink naprakész információkat nyújtanak használatukkal kapcsolatban.

Főbb online tartalmak, melyhez segítséget kérhetnek Olvasóink:

Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK) Digitális Képtár (DKA)

Elektronikus Periodika Archívum és Adatbázis (EPA) OSZK Digitális Könyvtár (OSZKDK)

Magyar Folyóiratok Tartalomjegyzékeinek Kereshető Adatbázisa (MATARKA) Magyar és Nem-zetközi Cikk Adatbázisa (MANCI)

Humántudományi Tanulmányok és Cikk Adatbázisa (HUMANUS) Magyar Nemzeti Digitális Archívum (MaNDA)

Digitális Irodalmi Akadémia (DIA)

Irodalmi kritikák, tanulmányok bibliográfiája Europeana, az európai digitális könyvtár

Gutenberg-projekt

The European Library (TEL)

Könyvtárunk eMagyarország Pont. Könyvtárosaink segítségével tematikus linkgyűjtemények-hez (állam- és társadalom, közérdekű tudnivalók, gazdasági, oktatási, kulturális és szabadidő) csatlakozhatnak az érdeklődők. Lehetőség van az Ügyfélkapu használatára is. A tájékoztató könyvtárosaink és az eTanácsadónk nyújtanak bővebb felvilágosítást.

5. FEJLESZTÉSEK:

1. Intézményi terek / épületek infrastrukturális fejlesztési tervek bemutatása

2018-ban is több az irodai, a könyvtári és a közösségi terek megújítására vonatkozó tervet készítettünk, melyek folytatják azt a korábbi években megkezdett utat, mely által otthonosabbá, barátságosabbá és funkciójában jobban használhatóvá teszik az intézményünket.

Elkészült a feldolgozó osztály irodájának felújítására vonatkozó terv a felnőtt kölcsönzópultra és a folyóiratolvasóra vonatkozó terv, valamint a kisebb rendezvények, tanfolyamok befogadására szolgáló Szántó Piroska termünk felújítási terve.

A Püspökmajori Lakótelepen lévő fiókkönyvtárunk felújítására 2018-ban elkészített terveink megvalósítását az NKA eszközfejlesztési pályázatán keresztül 3,5 millió forinttal támogatta.

2. Megvalósult infrastrukturális fejlesztések

2018-ban sikerült minden tervezett fejlesztésünket megvalósítani.

Elkészült az a teherlift, melyre 44 évet kellett várjanak a könyvtárosok. Az épület eredeti tervében is feltüntették a lift helyét, sőt a földemáttörés el is készült az olvasóterem és a tömör raktár között, de csak 2018-ban volt elegendő forrás arra, hogy el is készüljön.

A tervezési és kivitelezési munkát a Szami Liftcentrum Kft végezte, akik a későbbi évekre vonatkozóan a karbantartási munkákat is elvállalták.

Ez a lift nagy segítség és könnyebbség lesz a raktárosoknak és az olvasószolgálatosoknak is, akik eddig a lépcsőn keresztül nem ritkán megpakolt dobozokban kellett a két szint között cipeljék a könyveket.

Elkészült a gyermekkönyvtár új kölcsönzőpultja, mely már esztétikailag is és funkciójában is jobban illeszkedik a könyvtár arculatához illetve a pultban végzett munkafolyamatokhoz.

Elkészült a feldolgozó osztály munkaszobájából az épület mögötti utcára nyíló ajtó, mely lehetővé teszi, hogy akár kis kézi kocsival vagy raklapot mozgató békával tudják behozni az érkező dokumentumokat.

A kivitelezéshez szükséges volt komplex lakatos és üveges mun-

kára, aljzatbetonozásra, és még az irodai oldalon lévő fűtési rendszer kisebb átalakítására is.

Szentendrén, a Püspökmajori Lakótelepen lévő fiókkönyvtárunkat is teljes körűen felújítottuk. Új álmennyezetet, teljesen megújított világítást kapott a könyvtár. A régi radiátorokat korszerű fűtőtestekre cseréltük, szép, új teakonyhát alakítottunk ki a dolgozók részére és minden helyiséget kifestettünk. Elkészítettük a könyvtári tér újra bútorozásának tervét, mellyel 3,5 millió forint támogatást nyertünk az NKA eszközbeszerzési pályázatán.

40 új internetes végpont kiépítésével bővítettük az épületen belüli vezetékes internethálózatot. Így most bármely helyiségből minden későbbi és bővülő igényhez igazodva tudunk csatlakozni az intranetes és internetes hálózathoz.

2018-ban a teljes épületet érintően kiépítésre került a tűzjelző rendszer. Minden egyes helyiségben felszerelésre került egy füstérzékelő, a színházteremben ez kiegészült a speciális igények és szabályoknak megfelelő egyéb biztonságtechnikai megoldásokkal. A tűzjelző rendszer közvetlenül a tűzoltóságra és az országos katasztrófavédelem központjába is be van kötve, így vészhelyzet esetén a legrövidebb időn belül meg tud érkezni a segítség.

3. Jelentősebb eszközbeszerzések

Megnevezés	darab	forint	megjegyzés
Gépjármű	0		
ebből személygépkocsi	0		
Számítógép	9	1.521.960.-	
ebből olvasói	0		
ebből szerver	0		
Nyomtató	2	60.000.-	
Wifi AP	1	30.000.-	
Szkenner	0		
Storage, egyéb adattároló (kapacitását a megjegyzésbe kérjük megadni Tb-ban)	1	185.000.-	8 TB
IKR fejlesztés	1	előfizetésben	OPAC, OPAC+
Honlap	1	581.000.-	Web fejlesztés+grafika
Teherlift	1	3.500.000.-	
Bútorok	23	2.800.000.-	1 gyermekkönyvtári kölcsönzőpult, 10 bankettasztal, 6 íróasztal, 2 szekrény, 5 könyvszállító kocsi
Eszközbeszerzésre fordított összeg összesen (Ft)		8.677.960	

4. Pályázatok, projektek

2018-ban is elindultunk minden olyan NKA által meghirdetett pályázaton, amellyel szakmai tevékenységünkhöz támogatást remélhettünk. Egyetlen pályázatunk volt csupán, mellyel nem nyertünk, így az annak keretében megvalósítani kívánt Könyvkelengye kiadványunk forrásait a 2019. évi költségvetésünkben terveztük meg.

Összességében kiemelkedik a Püspökmajori Klubkönyvtárunk bútorozását 3,5 millió forinttal támogató nyertes pályázatunk, de a szakmai továbbképzések megtartására illetve az új honlapunk fejlesztési költségeinek fedezetére kapott támogatás is jelentősen hozzájárult intézményünk fejlődéséhez. Az alábbi táblázatban feltüntettem minden olyan pályázatot, mely megvalósulásának vagy elszámolási időszakának tekintetében érintette a 2018-as évet.

Hazai pályázatok megnevezése	Pályázott összeg	Elnyert összeg (Ft-ban)	Támogató	Kezdet	Befejezése
Pest megyei könyvtárosok konfliktuskezelési tréningje lebonyolítására	220.000	220.000	NKA	2017.06.01.	2018.05.31.
A minőség útján. Minőségirányítási képzések, konzultációk, szakmai napok	470.000	470.000	NKA	2017.02.01.	2018.03.30.

megvalósítására Pest megye könyvtárai és a Pest Megyei Könyvtár munkatársai részére					
Csak tiszta forrásból - az Országos Könyvtári Napok Pest megyei rendezvényeire	1.700.000	1.500.000	NKA	2017.07.01.	2018.06.30.
Könyvkalauz kicsiknek és nagyoknak - ötletek az olvasás megszerettetéséhez című kiadvány megjelentetésére	350.000	0	NKA		
A Pest Megyei Könyvtár intézményi arculatának kialakítására.	500.000	500.000	NKA	2017.11.01.	2018.05.15.
Pest megye Könyvtárosai részére Olvasásfejlesztési lehetőségek könyvtári környezetben tréningre	544.000	300.000	NKA	2018.12.05.	2019.03.22.
Országos Könyvtári Napok Pest megyében 2018 - Közös tudás, közösségi hozzáférés programjainak megszervezésére	1.700.000.	1.000.000	NKA	2018.10.01.	2018.10.07.
Minőségirányítási képzések, konzultációk, szakmai napok megvalósítására Pest megye könyvtárai és a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár munkatársai részére	500.000	500.000	NKA	2018.03.01.	2019.05.31.
A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár püspökmajori fiókkönyvtárának felújítását célzó közkönyvtár bútorozására	3.500.000	3.500.000	NKA	2018.07.02.	2019.04.30.
ODR	meghívás	1.000.000	EMMI	2018.	2019.
Író-olvasó találkozók	300.000	300.000	Magyar Írószövets.		
Márai VIII. program	meghívás	949.949	EMMI	2018.	2018.

Középmagyarországi régióban való elhelyezkedésünk okánál fogva uniós és egyéb pályázatokon nem tudunk elindulni, de szakmailag részt veszünk az EFOP 3.3.3. „Az én könyvtáram” és az EFOP 1.3.1 Cselekvő közösségek - aktív közösségi szerepvállalás elnevezésű kiemelt országos projekteken.

5. A menedzsment és a minőségirányítási tevékenységek megvalósulása 2018-ban, a megyei hatókörű városi könyvtár kommunikációs tevékenységének bemutatása

Könyvtárunk vezetősége elkötelezett a Teljes körű Minőségirányítás, a TQM bevezetése mellett. Célunk, hogy könyvtárunk a 21. századi könyvtárhasználói igényeket minél magasabb színvonalon teljesítse. 2016-ban meghatároztuk jövőképünket, megterveztük stratégiánkat, ehhez kapcsolódóan a könyvtár teljes szakmai állományára támaszkodva megszerveztük és megalkottuk a könyvtár minőségpolitikáját. A humán és a gazdálkodási erőforrások megfelelő menedzselése révén olyan szervezeti kultúra kialakítására törekszünk, amelyben a munkatársak elkötelezetten, motiváltan dolgoznak. A helyi és a tágabb közösség életében való részvételünkkel, a fenntartó és a könyvtár sikeres együttműködő kapcsolatának kialakításával szeretnénk küldetésünket teljesíteni.

A könyvtár célja, hogy aktív résztvevőként illeszkedjen az ország információs hálózatához, és hozzáférést biztosítson mind a hazai, mind a nemzetközi információforrásokhoz, valamint a kultúra szellemi és tárgyi értékeihez, lehetőséget biztosítson a szabadidő hasznos eltöltéséhez. Szolgáltatásainkat folyamatosan ellenőrizzük, fejlesztjük, a hibák kijavítására folyamatosan törekszünk, szükség esetén intézkedési tervet készítünk.

Tevékenységét a hatályos jogszabályok betartásával, a szakmai követelményeknek megfelelően, szabályozott keretek között végezi.

A könyvtár munkatársai alapelvüknek vallják az emberek humánus szolgálatát és segítségét a hiteles, több forráson alapuló információ megszerzésében.

A könyvtár munkatársai magukra nézve kötelezőnek ismerik el A magyar könyvtárosság etikai kódexét, s annak szellemében végzik munkájukat.

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár Szentendre város és Pest megye települései számára magas színvonalú információ- és dokumentum-ellátást nyújt, a megye könyvtárai számára biztosítja a kulturális alaptörvényben megfogalmazott alapszolgáltatásokat. A KSZR-hez csatlakozott kistélepülések minőségi könyvtári ellátásához megfelelő szakmai háttérrel biztosít.

A megyében működő könyvtárak szakmai támogatásával lehetőség nyílik, hogy a megye könyvtárai bekapcsolódhassanak a korszerű, országos könyvtári és információs hálózatba. Könyvtárunk kezdeményezője és aktív résztvevője helyi, megyei és országos könyvtárszakmai programoknak.

A fentiek érdekében 2018-ban is a lehetőségekhez képest legalább havi rendszerességgel ült össze a Minőségirányítási Tanács (MIT), és évi több alkalommal a különböző szakfeladatok

szerinti, minden munkatársunkat érintő munkacsoportok. Munkánkat havonta személyes konzultációval segítette egy mentorként felkért külső szakember, Szabó Ferenc minőségmenedzser.

Fontos változás, hogy a Minőségirányítási Tanács egyik legcselekvőbb és munkakörénél fogva is kiemelt szerepet játszó tagja, az intézmény igazgatóhelyettese év közben szülési szabadságra ment. Ez a változás visszafogta a MIT tevékenységét némi lemaradást, csúszást hozva.

Az év folyamán folyamatosan értékeltük kidolgozott stratégiai tervünk eredményességét.

Év elején elkészítettük a stratégiai tervhez illeszkedő 2018 évre vonatkozó cselekvési tervet. Minden feladathoz határidőt, felelősöket, közreműködőket rendelve. A megtorpanásból adódóan néhány cselekvési tervben megfogalmazott feladat csak részben vagy egyáltalán nem készült el. Ezeket a 2019-es cselekvési tervünkbe illesztettük.

A könyvtár eredményes működésének feltétele a használók elégedettsége. Ennek érdekében a HBPMK 2018-ban több használói elégedettségmérést végzett.

Fontos visszajelzés a HBPMK által szervezett szakmai napok, konferenciák résztvevőinek elégedettsége, mely az év folyamán egyre pozitívabb lett.

Minőségirányítási témában a megye munkatársainak két szakmai napot tartottunk, de folyamatosan felkínáltuk a szakmai konzultáció lehetőségét azokon a napokon, amikor mentorunk Szabó Ferenc is eljött hozzánk.

A könyvtár munkatársai képzéseken, továbbképzéseken, szakmai napokon vettek részt, hogy bővítsék ismereteiket, biztosítva a korszerű könyvtári ellátás személyi feltételeit.

A HBPMK munkatársai 2018-ban a következő minőségirányítással kapcsolatos szakmai képzéseken vettek részt:

- "Minőségirányítás a könyvtárban" 120 órás akkreditált minőségirányítás tanfolyamon (Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár, Kecskemét) 1 fő
- Minőségirányítási szakmai napok, illetve munkatársi értekezleteken tartott beszámolók, előadások évente több alkalommal (HBPMK, Szentendre) 32 fő
- Konfliktuskezelési tréning a munkatársaknak 2 alkalommal (HBPMK, Szentendre) 20 fő

A menedzsment szeretné a munkatársakat megfelelően motiválni, kreativitásra biztatni, szakmailag elhivatottnak látni és számítani a felelősségteljes munkavégzésükre is.

2018-ban megtörtént az új munkaköri leírások szerkezetének kidolgozása és alkalmazása.

A könyvtár belső partnerkapcsolatainak fejlesztése. Személyes vezetői visszacsatolás gyakorlatának kidolgozása. Belső levelezési lista használatának ösztönzése. Rendszeres dolgozói értekezletek összehívása, melyről minden esetben emlékeztető készül.

A vezetőség fontosnak tartotta további, ösztönző anyagi és nem anyagi eszközök bevonását. Például az Év munkatársa díj adományozása, béren kívüli egyéb juttatások forrásának felkutatását.

A szervezeti kultúra egyik alappillére a szabályozottság. Az év folyamán több szabályzat felülvizsgálatra került. 2018-ban megtörtént az SZMSZ, a Panaszkezelési szabályzat, a Sajtónyilatkozatok rendje szabályzat, a könyvtár külső Kommunikációs tervének aktualizálása.

2018-ban elkészült a külső kommunikációs stratégiánk, amelyben összegyűjtöttük a külső kommunikációs csatornákat és a célcsoportjainkat. SWOT analízis keretében feltártuk erősségeinket, amikre büszkék lehetünk, és amire építhetünk, a lehetőségeinket, amik fejlődésünket szolgálhatják, illetve a gyengeségeket és veszélyeket, amelyek kezelésére, javítására cselekvési tervet fogalmazzunk meg:

- A lakosság és a fenntartó figyelmének a felkeltése, igényeikhez igazodó szolgáltatások nyújtása.
- Szolgáltatásainkról és elvégzett feladatainkról naprakész információt nyújtani a fenntartónak és a szakmai partnereinknek (pl. megyében lévő könyvtárak, szakmai szervezetek).
- Versenytársakkal lépést tartani.
- A technikai fejlődés nyújtotta lehetőségeket a leghatékonyabban kihasználni.
- Törvényes adatkezelést biztosítani.
- Belső értékeinket kommunikálni.

Megállapítható, hogy a Könyvtár külső kommunikációja az elmúlt években javult. Logónk megújult és új arculati elemek kidolgozása is folyamatos. Ma már állandó grafikus tervezői plakátjainkat és hirdetéseinket, amely egységes és jól felismerhető arculatot ad a Könyvtárnak. Több olyan szolgáltatásunk is elindult, ami erősíti az olvasókkal, látogatókkal való kapcsolattartást és a tájékoztatást. Különböző csatornákon egyre több személyt érünk el, amit a rendezvényeink látogatottsága is jelez. A fenntartóhoz és a város intézményeihez fűződő viszonyunk javult, rendszeresen jelen vagyunk a helyi médiában. Szakmán belül is törekszünk a kapcsolatok fenntartására, mélyítésére. Az erősségeink egy része a gyengeségünk is. Több olyan, a külső kommunikációt érintő projektünk van, amit elkezdtünk, de még nem fejeztünk be idő-, humán-erőforrás-, pénzügyi vagy kidolgozatlanság miatt. Sok használható, egyszer már összegyűjtött adatunk nincs megfelelően rendszerezve, illetve

aktualizálva.. Honlapunkat megújítottuk és örömmel látjuk, hogy a távhasználóink száma is egyre növekszik. Erősítésre szorulnak a megye könyvtáraival való kapcsolattartásunk formái, főként abban, hogy a megfogalmazott információ eljusson a megfelelő személyekhez. Időszerű a könyvtárszakmai jelenlétünk növelése. Fontos feladat a munkatársak tudásának naprakészen tartása és tájékoztatása a kommunikációt érintő ügyekben is, például az adatvédelem terén. Ebben a pillanatban még veszélyként tekintünk az új adatkezelési törvény változásaira, igyekszünk minden lehetőséget kihasználni, hogy felkészültebbek legyünk a változásokat illetően. A külső kommunikáció fejlesztéséhez lehetőséget látunk más könyvtárak jó tapasztalatainak megismerésében, az erre vonatkozó szakmai napok, képzések rendszeres látogatásában. Ilyen irányú pályázatokon való részvételben. Ebben jelent nagy előrelépést az EFOP 3.3.3. „Az én könyvtáram projekt is, melyben 2 munkatársunk koordinátorként, további két munkatársunk pedig az általunk beadott és fejlesztésre befogadott jó gyakorlatok kidolgozójaként vesz részt

Az elemzés eredményeihez igazodó stratégiai célokat és beavatkozásokat fogalmazunk meg, melyet a következő évek munkaterveibe építünk be.

Kommunikáció	2018. évi tény
Kommunikációs költségek (Ft)	-
TV megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	38
Rádió megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	3
Írott sajtó megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	25
Online hírek	132
Közösségi médiában megjelenő hírek	170
Hírlevelek	49
Fizetett hirdetések száma (médiától függetlenül, becsült érték)	-

6. Elektronikus szolgáltatások

2018 folyamán részben NKA támogatásból megújítottuk intézményünk honlapját. Az új honlap megjelenésében, színeiben már követi a korábban kialakított arculatunkat. Struktúrájában áttekinthetőbb, a meghirdetett programjaink figyelemfelkeltőbb módon jeleníthetők meg. E mellett azonban a legszükségesebb informatikai és webergonómiai fejlesztéseket is végrehajtottuk, melyek biztosítják honlapunk eszközfüggetlen, reszponzív használatát, és megfelelő környezetet biztosítanak az új Szikla OPAC és OPAC+ modulok integrációjához.

A terveinknek megfelelően a Drupal-8 CMS sablont használtuk e célunk elérése érdekében, melyet a velünk szerződésben lévő Netlib Kft szakemberei szabtak számunkra testre.

Előfizetéses adatbázisainkat bővítettük a Szaktárs adatbázisportálon keresztül elérhető olvasóink számára érdekesebbnek tartott 4 kiadó könyveivel.

Szolgáltatás	2018-ban megvalósult (I/N)	Részletek
Honlap	Igen	Új honlapot készítettünk
OPAC	Igen	Több frissítés és újítás történt az OPAC és OPAC+ szolgáltatásunkban
Adatbázisok	Igen	4 új előfizetéses adatbázist tettünk elérhetővé
Referenz szolgáltatás	Nem	
Közösségi oldalak	Nem	
RSS	Nem	

7. Innovatív megoldások, újítások:

A korábbi években mindig kihívást jelentet, hogy a digitális kompetenciafejlesztés területén új ötlettel vagy programmal szólítsuk meg használóinkat.

2018-ban a városunkban is működő Logiscool iskolával együttműködve azonban sikerült egy új képzést bevezetni. A képzés keretében 4. osztályos tanulókkal foglalkozunk, akik a környező iskolákból előre egyeztetett időpontban csoportosan érkeznek hozzánk.

A kidolgozott programunk áthidalja azt a nehézséget, hogy az érkező osztályok kb. 25 fős létszámával nehéz egyszerre dolgozni. Nem csak a hely szűke, hanem az összeszedett figyelem fenntartása is kihívást jelent, ezért az osztályokat két csoportra osztjuk. Amíg az egyik kb. 12 fős csoport a nem rég felújított számítógépes termünkben ismerkedik a programozás alapjaival, addig az osztály másik fele könyvtári foglalkozáson vesz részt, majd a következő órában cserélnek. Így egy alkalommal két különböző foglalkozáson való részvételre is lehetőséget tudunk biztosítani.

Ez az együttműködés minden résztvevő számára rendkívül előnyös. Az iskolák a mi segítségünkkel és az infrastruktúránkat használva jól ki tudják egészíteni a tantervüket. Az iskolai környezettől eltérő helyszínen a gyermekek érdeklődése is könnyebben felkelthető az új ismeretek megszerzésére. A Logiscool számára, akik a saját kidolgozott tananyagukat és tanáraikat adják hozzá a programhoz, pedig egy rendkívül jó reklámfelületet biztosítunk azáltal, hogy személyesen találkozhatnak a városban élő diákokkal, akikkel az általuk vezetett nyári táborokban dolgozhatnak tovább.

A program innovatív voltát az igazolja, hogy ez az együttműködésünk és programunk már beépült a könyvtár életébe, és időről időre más és más iskolákat sikerül megszólítani vele, így a foglalkozások megtartása a következő évek munkaterveinek is részét képezi.

8. Gazdálkodással kapcsolatos főbb adatok és értékelésük

8.1. Finanszírozás

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár önkormányzati fenntartású, saját gazdasági szervezettel nem rendelkező költségvetési intézmény. Gazdálkodását Munkamegosztási megállapodás alapján, a saját gazdasági szervezettel is rendelkező Ferenczy Múzeumi Centrum látja el.

Az intézmény 2018. évi költségvetésének eredeti előirányzata: 263 377 eFt, amely magában foglal 75 492 eFt Könyvtári Szolgáltatási Rendszer (KSZR) kötelező állami feladatra biztosított támogatást.

A módosított előirányzat: 282 966 eFt, így a forrásnövekmény: 19 589 eFt.

A forrásnövekményt NKA pályázati támogatások, a NAV SZJA 1% támogatás átutalása, ÁFA visszaigénylés, ODR támogatás, melynél a 2017 és a 2018 évi is, 2018 évben teljesült, továbbá 2017. évi maradvány eredményezte. Pótelőirányzat növelte a költségvetésünket a bérkompenzáció, és a közalkalmazottak Kulturális illetménypóléka, továbbá saját bevétel miatt.

8.2. Kiadások alakulása

Személyi juttatások:

Eredeti ei 106 046 eFt

Módosított ei 112 820 eFt

Teljesítés 110 273 eFt (97,74 %)

A módosítás összege: 6 774 eFt, melyet bérkompenzáció, a KSZR túlóra miatt, a KSZR támogatás terhére Dologi kiadásból, Személyi juttatásba történt átcsoportosítás, továbbá a Kulturális illetménypótlék, és a bérkompenzáció pótelőirányzata eredményezett.

A teljesítés 97,74 %-os.

Intézményünk 2013. évtől új feladatokat kapott. Tagintézményként megkaptuk a Püspökmajor Lakótelepi Klubkönyvtár működtetését, és új kötelező állami feladatként a kistelepülések könyvtári szolgáltatásának ellátását (KSZR). A KSZR feladat folyamatosan bővül, újabb települések csatlakoznak, - tárgyévben 80 - ami jelentősen megnöveli a munkát, de a Klubkönyvtári feladatellátás is nehézséget jelent, mivel létszámot a feladathoz továbbra sem kaptunk.

Elsősorban a KSZR feladatok jelentős növekedése, az újonnan csatlakozó településekkel tovább növekvő feladatok miatt, 2018 évben 4 fő új létszámot engedélyezett a fenntartónk, így a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár engedélyezett létszáma 2018 évben 36 fő, ami azonban a megnövekedett feladatok ellátásához még mindig nem elégséges. A már csatlakozott, és a várhatóan még csatlakozó települések miatt is, de a Klubkönyvtári feladatellátáshoz is szükséges a létszám bővítése. Továbbá a jelentősen megnövekedett KSZR és HBPMK feladatok a gazdasági osztályon is jelentős plusz terhelést jelentenek, ezért a létszám bővítésére ott is szükség van. A Klubkönyvtári feladatokhoz létszámot nem biztosítottak, létszámot nem kaptunk, azt a saját könyvtárosi létszámunkkal, valamint önkéntes segítőkkel kellett megoldanunk, azonban így, egyre nehezebben elvégezhető a feladat, pedig a lakótelepen élőknek nagyon fontos közösségi hely a Klubkönyvtár.

Munkaadókat terhelő járulékok:

Eredeti	22 993 eFt
Módosított	24 294 eFt
Teljesítés	23 078 eFt (95 %)

A módosítás mértéke: 1 301 eFt, mely a Bérkompenzáció, Kulturális illetménypótlék és az átcsoportosítások járulék vonzata.

A felhasználás 95 %, és arányos a személyi juttatások felhasználásával.

Dologi kiadások

Eredeti	66 314 eFt
Módosított	74 796 eFt
Teljesítés	61 713 eFt (82,5%)

A módosítás 8 482 eFt, mely pótelőirányzatok és pályázati átvett pénzeszközök miatti növekedések, valamint intézményi kérelemre, kiemelt előirányzatok közti átcsoportosítások miatti csökkenések eredménye, továbbá növelte a feladattal terhelt pénzmaradvány.

Előirányzat módosítások történtek NKA pályázati átvett pénzeszközök, ODR támogatások, ÁFA visszatérülések miatt, továbbá átcsoportosítást kértünk a Dologi kiadásokból a Személyi juttatásokba, KSZR túlórák miatt.

A beszerzések és szolgáltatások igénybe vétele a költségvetési támogatás, NKA pályázatok, ODR támogatás, valamint az ÁFA visszaigényelt összege terhére történtek, továbbá KSZR támogatás biztosított fedezetet a KSZR települések részére történt beszerzésekhez, és szolgáltatásokhoz.

Jelentős volt mind a HBPMK, mind a KSZR szakmai szolgáltatást segítő tevékenysége.

Színes programokkal, több rendezvénnyel vártuk olvasóinkat és vendégeinket 2018 évben is. Sikeresek voltak a „Zsíros kenyér extrákkal” programjaink, a Szentendre Szalon rendezvények, a Hamvas Béla Emléknap, Fotópályázat, részt vettünk a Szentendre Éjjel-Nappal rendezvényekben. Gyermekkönyvtárosaink 2018 évben is gazdag programokkal várták az óvodás, és iskoláskorú gyerekeket. Hagyományosan megrendezésre került a Városi Versmondó Verseny, Női önismereti mesecsoport foglalkozásokat szerveztek havonta, Árnyjáték és kézművesfoglalkozás volt óvodásoknak, Húsvéti foglalkozás, Gyereknapi rendezvény, Papírszínház kézművesfoglalkozás óvodásoknak, Művészetterápiás foglalkozás, Adventi szöszmötölő és Mikulás a gyermekkönyvtárban rendezvények. Szerveztük az Olvasóközösségi konferenciákat, konfliktuskezelési tréningeket, továbbá az Országos Könyvtári Napok rendezvényeit, NKA pályázat terhére író-olvasótalálkozók, könyvbemutatók, előadások színesítették a programot. Ugyancsak NKA pályázati finanszírozásban kerültek megrendezésre a Minőségirányítási képzések, konzultációk, szakmai napok Pest megye könyvtárai, és a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár munkatársai részére.

KSZR támogatás terhére, KSZR települések részére író-olvasó találkozók, előadások, gyermekirodalmi foglalkozások, megyei könyvtárvezetők, könyvtárosok számára pedig konferenciák kerültek megrendezésre.

A Dologi Kiadásokat 2018 évben is jelentősen érintette egy 2015. évi fenntartói rendelkezés. 2015. évben, fenntartói döntés alapján, feladat átadásra került sor a VSZN ZRT részére. A karbantartási, takarítási és portaszolgálati feladatokat a VSZN ZRT látja el, ezért ilyen jogcímű előirányzatunk és kifizetésünk 2015 év óta nincs, és tárgyévben sem volt.

A Dologi kiadások felhasználása 82,5 %.

Az alacsonyabb teljesítésben több tényező is szerepet játszott.

2015. évben nemcsak a karbantartási feladatok átadására került sor, de fenntartói döntés következtében a Szentendrei Kulturális Központ Nonprofit KFT üzemeltetésébe került a HBPMK épületének egy része (színházterem, öltözők, scenika), és intézményünkkel közös használatba az előcsarnok, ruhatár, mosdók, és egy kis terem.

Az épület üzemeltetési változások a közüzemi díjak tervezésében és megfizetésében azonban nem jelentettek változást, azokat továbbra is, az egész épületre a HBPMK tervezi és fizeti meg. A tervezésnél ez nehézséget okozott, hiszen a tervezés időszakában nem ismertük a KFT következő évi színháztermet érintő programjait, így kellő információ hiányában, elővigyázatosságból magasabb közüzemi szolgáltatás felhasználással terveztünk.

Ugyanakkor A KFT tényleges igénybe vétele nem volt jelentősen magasabb a korábbi években, - illetve a még bérleti jogviszonyban történt – teremhasználatuknál, így a közüzemi díjak teljesítése év végén jóval a tervezett alatt maradt.

Ezen túl, az alacsony közüzemi teljesítésben - a korábbi évekhez képest - enyhébb tél is szerepet játszott.

Beruházások:

Eredeti ei: 68 024 eFt

Módosított ei: 69 030 eFt

Teljesítés: 66 506 eFt (96, 3%)

A jelentős összegű eredeti előirányzat a könyv, kisértékű számítástechnikai, és egyéb kisértékű tárgyi eszköz beszerzési előirányzatait tartalmazza. Összege nagyságában pedig meghatározó mértékűt képvisel a Könyvtári Szolgáltatási Rendszer (KSZR) feladat alapján történő könyv és eszközbeszerzés összege.

A módosított előirányzat 1006 eFt összeggel nőtt, ami elsősorban a NAV ÁFA visszatérülésének eredménye.

A Beruházási beszerzések túlnyomó részét a HBPMK és a KSZR részére történt könyvbeszerzések teszik ki.

Jelentős, nagyértékű eszközbeszerzés volt tárgy évben a NAS hálózati szervergép, és a gyermekkönyvtári kölcsönzőpult beszerzése. Nagyon fontos beruházás kivitelezése kezdődött meg, az év során. A kölcsönzési munkák segítésére megkezdődött a könyvszállító teherlift elkészítése. A könyvbeszerzések, szállítások segítésére, az állománygyarapítási osztály könyv-beszállítói ajtáját átalakították, előtetővel látták el a kijáratot. Kisértékű tárgyi eszköz beszerzések történtek a HBPMK részére, bútorszéfek, címke-nyomtatók, lézernyomtatók, gyerekasztal, gyerekasztal, laptop, számítógépek, könyvszállító kocsik, papírszínházak, cd lejátszó, függönyök, asztali lámpák, asztalok, tárgyaló székek, irattároló szekrények, fejhallgatók, íróasztalok.

A KSZR települések részére, térítésmentes átadással bútorok, számítógép konfigurációk, vonalkód olvasók, nyomtatók, fényképezőgépek, vetítővásznak, projektorok, hangfalak, gyerekasztalok és székek, guruló zsámolyok, papír színházak, társasjátékok, babzsák fotelek, könyvszállító kocsik, társasjátékok, újságtartók, kétszemélyes Booker Kids meseasztalok, szőnyegek kerültek beszerzésre.

Felújítások:

Eredeti ei.:

Módosított ei: 654 eFt

Teljesítés: 654 eFt (100%)

A HBPMK épülete több évtizede épült, annak korszerűsítése, megújítása napjainkra szükségessé vált. Ennek keretében alakítottuk ki a korábbi években, az azóta is nagy sikerrel üzemeltetett baba-mama szobát, újítottuk fel az előcsarnok egy részét, átépült a Vajda Lajos

terem, új konyha helyiség készült, tárgyévben pedig a Feldolgozó osztály irodahelyiség ajtajának átalakítása, és üveg elötetővel történő ellátása készült el.

Munkáltatói lakásépítési alap:

Eredeti ei:

Módosított ei: 1.372 eFt

Teljesítés:

8.3. Bevételek alakulása

Intézményi működési bevételek

Eredeti ei: 10 106 eFt

Módosított ei: 12 460 eFt

Teljesítés 10 476 eFt (84,07%)

A módosítás összege: 2 354 eFt. A módosított előirányzatot, a retro könyvvásár teljesítés szerinti pótelőirányzata, az ÁFA visszatérítés teljesítés szerinti pótelőirányzata, valamint a könyveladás Áfa tartalma szerinti pótelőirányzatok eredményezték.

A saját bevételek teljesítését jelentősen érintette a tagintézményünkben, a Püspökmajori Lakótelepi Klubkönyvtárban 2017-ben elkezdődött, és 2018 –ra áthúzódott felújítási munka, ami miatt a Klubkönyvtárban a beiratkozás, a könyvtárhasználat, és a bérbeadás hónapokig szünetelt.

2015. évtől változott a HBPMK épületének használata. A megváltozott üzemeltetési jog miatt a szabadkapacitás értékesíthetőség is csökkent, korlátozottá vált. Ez szintén érezteti a hatását a bevételek teljesítésében.

Pályázati támogatások, átvett pénzeszközök:

Eredeti ei: -

Módosított ei: 4 547

Teljesítés: 4 477 (98,46%)

A módosított előirányzat NKA pályázati támogatást, ODR támogatásokat, SZJA 1% támogatást, továbbá a Munkáltató Lakásépítési Alap követelés összegét tartalmazza.

Előző évi maradvány:

Eredeti ei. : -

Módosított ei: 5 333 eFt

Teljesítés: 5 333 eFt

8.4. Intézmény finanszírozás:

Eredeti ei: 253 271 eFt

Módosított ei 260 626 eFt

Teljesítés : 247 068 eFt (94,8%)

A módosítás összege: 7.355 eFt.

Az eredeti előirányzat magában foglalja a KSZR feladatra kapott 75 492 eFt összegű támogatást.

A módosított előirányzat mértékét pótelőirányzatok alakították. Növelte kompenzációs támogatás, és annak járulék vonzata, a Kulturális illetménypótlék előirányzata.

A teljesítés, a költségvetési kiadások teljesítésével arányos.

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár kiadásainál takarékos, gazdaságos megoldásokra törekedett, bevételeinél pedig mindent megtett annak érdekében, hogy a tervet a felújítási körülmények között is minél magasabb szinten teljesítse.

A három éve újonnan belépett kötelező feladatok - különösen az egyre növekvő mértékű KSZR -, az épület egyes részeinek felújítása, a gazdálkodásunkat ellátó Ferenczy Múzeumi Centrum gazdasági munkatársainak személyében a tárgy év során bekövetkezett változása jelentősen befolyásolták, a munkavégzést. A KSZR feladatok tárgyévben is sok többletmunkát igényeltek, mivel a szolgáltatáshoz újabb települések csatlakoztak, taglétszámuk már 80-ra emelkedett. Tárgyévben négy fő új létszámot kaptunk, azonban a folyamatosan növekvő feladatok további jelentős létszámbővítést igényelnek. A Klubkönyvtár tagintézmény ellátása is komoly nehézséget jelent, hiszen létszámot erre nem kaptunk, a feladatot önkéntes segítők bevonásával tudjuk megoldani.

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár mindent megtesz azért, hogy feladatait a megyei könyvtártól elvárt, megszokott magas színvonalon lássa el, hogy a rendelkezésére álló erőforrásokat minél gazdaságosabban, a könyvtári szolgáltatások bővítésére, azok igénybe vételének javítására, az olvasóközönsége minél szélesebb körű kiszolgálására használja fel.

Készült: a FORRÁS „Előirányzat és teljesítés összevetése 201801-201812 „2019.03.04-i lekérdezése és a 2018. évi Éves beszámoló adatai alapján

	Pénzügyi adatok (ezer Ft-ra kerekítve)	2017. évi tény	2018. évi terv	2018. évi tény	eltérés %-ban 2017-hez képest
Bevétel	Az intézmény működési bevétele	10.962	10.106	10.476	-4,4%
	Ebből a könyvtár szolgáltatásaihoz köthető bevétel (nem fenntartótól származó bevételek)	6.309	7.416	7.360	+16,67%
	– ebből a késedelmi díjbevétel (forint)	990	1440	991	+0,01%
	– ebből beiratkozási díjbevétel (forint)				
	Támogatás, kiegészítés és átvett pénzeszköz	229.486	253.271	256.878	+11,94%
	– ebből fenntartói támogatás	48.498	28.379	27.509	-43,28%
	– ebből felhasznált maradvány				
	– ebből központi költségvetési támogatás	180.988	224.892	229.369	+26,73%
	– ebből kistéleplési kiegészítő(KSZR) támogatás	67.079	75.492	75.492	+12,54%
	– ebből pályázati támogatás	4.540		4.477	-1,39%
	– a pályázati támogatásból EU-támogatás				
	Egyéb bevétel összesen	239			
	Bevétel összesen	240.687	263.377	267.354	+11,08%
Kiadás	Személyi juttatás	91.467	106.046	110.273	+20,56%
	Munkaadókat terhelő összes járulék	21.374	22.993	23.079	+7,98%
	Dologi kiadás	53.971	66.314	61.713	+14,34%
	Egyéb kiadás	68.542	68.024	67.160	-2,2%
	Kiadás összesen	235.354	263.377	262.225	+11,42%

Dátum: 2019. március

.....
Werner Ákos
igazgató